

2017

Bestuursverslag Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar

Voorwoord

Geachte lezers,

Met dit bestuursverslag wordt door het SKOW-bestuur verantwoording afgelegd over haar inspanningen gedurende het bestuursjaar 2017.

Ook dit jaar is het verslag opgebouwd uit het jaarverslag en de jaarrekening. Daarbij is de jaarrekening opgesteld door het Onderwijsbureau Holland Midden en gecontroleerd door accountantskantoor Koeleman. Het algemeen bestuur heeft haar instemming hierop gegeven in de bestuursvergadering van donderdag 31 mei 2018.

Op het onderwijsvlak zijn in 2017 goede resultaten geboekt. Alle SKOW-scholen presteren, zowel landelijk- als in Wassenaars perspectief gezien, goed. Uit onderzoek bij SKOW-leerlingen blijkt dat de trend van een hoge mate van welzijn zich doorzet: de gemiddelde leerling op een SKOW-school heeft het goed naar zijn / haar zin. Dit stimuleert maar schept ook verwachtingen naar de toekomst. Het bestuur is zich hier van bewust en stelt alles in staat om de randvoorwaarden om te komen tot deze prestaties, ook in de toekomst, optimaal te faciliteren.

Eén van de ontwikkelingen die daarbij komt kijken is het verkennen van de mogelijkheden om te komen tot een Integraal Kind Centrum (IKC). In 2017 is met een interne werkgroep vanuit gebouwen- perspectief nader onderzocht welke mogelijkheden er in SKOW-verband bestaan. Deze zijn in scenario's uitgewerkt en in de GMR gepresenteerd. In 2018 zal hierop worden voortgeborduurd en worden bekeken of en zo ja welk scenario voor nadere uitwerking in aanmerking komt.

Het leerlingenaantal is in 2017 licht gedaald. Dit heeft niet geleid tot nadelige effect op de bekostiging door de overheid. Mede ook gezien de opgebouwde reserves en de rentabiliteit hierop, zal in 2018 bekeken worden of, een deel van, deze middelen tot een ander / meer rendement kan leiden. Gegeven de inzet van zowel Rijk als gemeente Wassenaar om publiek vastgoed te verduurzamen zal serieus worden gekeken naar plaatsen van zonnepanelen op daken van SKOW-scholen.

Het personeel ziet het bestuur als belangrijkste ankerpunt. Het voortdurend streven naar kwaliteitsverbetering trekt soms een zware wissel op hen. Toch blijft het ziekteverzuim laag. Goed personeelsbeleid kan hieraan bijdragen en heeft blijvende aandacht bij het bestuur. SKOW heeft in 2017 haar steun uitgesproken jegens de landelijke stakingsacties voor een betere CAO in het Onderwijs. Echter, nieuwe aangekondigde acties zullen telkenmale op haar merites worden beoordeeld en in samenhang worden gezien in het brede belang waar het bestuur zich voor geplaatst weet.

Namens de overige bestuursleden,

Rob de Jong, directeur-bestuurder
Roy Pillen, voorzitter Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar

Juni 2018

Inhoud

Voorwoord	1
Verslag intern toezichthouder	4
1. Organisatie	6
1.1 Missie / visie / kernwaarden.....	6
1.2 Bestuur	8
1.3 Dagelijks bestuur / management.....	8
1.4 Management.....	9
1.5 Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)	9
2. Identiteit	11
3. Onderwijs	12
3.1 Inspectie.....	12
3.2 Leerlingen.....	12
3.3 Toelatingsbeleid	14
3.4 Onderwijskundige ontwikkelingen.....	14
3.4.1 Kwaliteitszorg.....	14
3.4.2 Ontwikkelingen / opbrengsten / resultaten	14
3.5 Samenwerkingsverbanden.....	15
3.5.1 Passend onderwijs (PPO Leiden).....	15
3.5.2 ScholenCollectief Wassenaar	16
3.5.3 Schematisch overzicht samenwerkingsverbanden Wassenaar	17
3.6 Overblijfgeregeling in scholen	17
3.7 Voor- en naschoolse opvang.....	18
3.8 Huisvesting.....	18
3.8.1 Omgevingsvergunningen	19
4. Personeel	20
4.1 Personeel en formatie.....	20
4.2 Personele bezetting 31-12-2017	21
4.2.1 Functiecategorieën	22
4.2.2 Bovenschools management	22
4.2.3 Personeels- en arbeidsmarktbeleid	23
4.2.4 Deskundigheidsbevordering	23
4.3 Instroom.....	23
4.3.1 Opleidingstrajecten.....	23
4.4 Doorstroom / mobiliteit.....	24
4.4.1 Uitbreiding van benoemingsomvang.....	24
4.4.2 Duurzame inzetbaarheid.....	24
4.5 Uitstroom	24
4.5.1 Ontslag van personeel	24
4.5.2 Arbeidsongeschiktheid.....	24
4.6 Verzuimbeleid en overige Arbo-zaken.....	24
4.6.2 Kortdurend verzuim	26
4.6.3 Langdurig verzuim.....	26
4.6.4 Preventiemedewerker	26
4.6.5 Scholing Bedrijfshulpverleners (BHV)	26
4.6.6 Training contactpersonen / vertrouwenspersonen (intern).....	27
4.7 Verlof (personeel)	27
4.8 Personele activiteiten	27
4.8.1 Lief en leed.....	27

4.8.2	Kerstgeschenken	27
4.8.3	Jubilea	27
4.9	Vertrouwenspersoon	27
4.10	Klachtenprocedure	27
5.	Financiën	28
5.1	Resultaat over 2017	28
5.2	Prestatiebox	30
5.3	Financiële positie	30
5.4	Kengetallen	31
5.5	Treasurybeleid.....	32
5.6	Continuïteitsparagraaf	32
5.6.1	Leerlingen en personeel (A1)	32
5.6.2	Meerjarenbegroting en meerjarenbalans (A2)	33
5.7	Interne controle en beheersing van risico's (B1)	35
5.7.1	Belangrijkste risico's en onzekerheden (B2)	35
5.7.2	Verslag intern toezichthouder (B3).....	36
	Bijlagen bij bestuursverslag SKOW 2017	37
	Bijlage 1: besproken zaken bestuur SKOW	37
	Bijlage 2: besproken zaken directiebestuur SKOW.....	40
	Bijlage 3: ontwikkelingen / opbrengsten / resultaten	42
	St. Jan Baptistschool	44
	St. Jozefschool	47
	St. Bonifaciuschool	50
	Bijlage 4: verklaring gebruikte afkortingen	53

Jaarrekening 2017

Controleverklaring van accountant

Verslag intern toezichthouder

Op grond van de Wet op het primair onderwijs (WPO) dient een scheiding te bestaan tussen de functies van bestuur en het toezicht daarop. Binnen de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar is hieraan uitvoering gegeven door in de statuten de bepaling op te nemen dat het Algemeen Bestuur (AB) is belast met het toezicht op het Dagelijks Bestuur (DB). Deze beide onderdelen vormen tezamen het Bestuur, maar zijn organiek en functioneel gescheiden. Gedurende het jaar 2017 bestond het AB uit vijf bestuursleden, te weten dhr. P.P.F. Noordover (voorzitter); dhr. S.L.A.J. Piek; dhr. P.H. Suiker; dhr. R.J.A. Pillen (m.i.v. 26 januari 2017) en dhr. W.E. Zandbergen (penningmeester). In het verslagjaar waren er geen mutaties in het DB. Het DB bestaat uit dhr. R.J. de Jong als enig uitvoerend bestuurslid (directeur-bestuurder). De leden van het AB ontvangen voor hun bestuurlijke werkzaamheden geen beloning.

In het verslagjaar is het AB met het DB acht keer in geagendeerde vergaderingen bijeen geweest; van deze vergaderingen worden notulen opgemaakt. Daarnaast is het bestuur een maal in een niet geagendeerde vergadering bijeen geweest, een z.g. BOT-vergadering, welke niet wordt genotuleerd en waarbij onderwerpen aan de orde zijn, die op dat moment worden ingebracht. Daarnaast is buiten vergadering overleg geweest tussen het DB en het AB in wisselende bezetting, indien zulks wenselijk c.q. nodig was. Ook is er een gemeenschappelijke vergadering met de GMR en het bestuur geweest.

Het AB verkrijgt haar informatie ten behoeve van haar toezichthoudende taak naast die uit externe bronnen (o.a. Inspectie), mededelingen vanuit het DB en jaarverslag, in de vorm van gestructureerde periodieke bestuursrapportages door het DB. Hiertoe is een z.g. jaarkalender opgesteld, waarin is vastgelegd welke informatie aan het AB wordt verstrekt, in welke vorm en op welke tijdstippen. Eveneens ontvangt het AB desgevraagd aanvullende informatie van het DB buiten de jaarkalender dan wel verstrekt laatstgenoemde deze spontaan aan het AB. Informatie van meer algemene aard ontvangt het AB in de vorm van publicaties in vakliteratuur en seminars.

Via genoemde rapportages en de mondelinge toelichtingen op de bestuursvergaderingen blijft de toezichthouder goed op de hoogte van de activiteiten en resultaten van de Stichting. Aan wettelijke verplichtingen wordt binnen SKOW voldaan. Er worden naast de beschikbaar gestelde overheidsmiddelen, in beperkte mate middelen verworven bij derden, ten behoeve van activiteiten op de scholen. Alle ter beschikking staande middelen worden rechtmatig verworven en aangewend.

Het AB streeft er naar, in aanvulling op voren vermelde informatie, zich via andere kanalen op de hoogte te stellen van de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit op de scholen in de praktijk. Ter versteviging en actualisering van de toezichthoudende instrumenten heeft het AB zich in het verslagjaar door externe deskundigen laten voorlichten op het gebied van de jongste ontwikkelingen rond governance. Waarbij als voorbeelden kunnen worden genoemd het onderzoek naar en benoemen van risicofactoren, het herkennen van 'early-warning-signals' en het zorgen voor evenwicht in de governanceverhoudingen.

Het SKOW hanteert bij het uitoefenen van haar bestuur de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs, zoals opgesteld door de PO-Raad. Bij de uitoefening van haar toezichthoudende taak maakt het AB gebruik van het door haar daartoe opgestelde intern toezichtkader (ITK). Hierin is een set uitspraken opgenomen waaraan het AB hecht en welke betreffen de mate van professioneel handelen binnen de organisatie. Aan deze uitspraken toetsen de intern toezichthouders het beleid, de besluiten en het functioneren van de directeur-bestuurder. Naast het intern toezichtkader hanteren het AB en het DB een bestuurlijk toetsingskader (BTK), waarin concrete normen en indicatoren zijn vastgelegd over een zestal inhoudelijke beleidsdomeinen, geënt op de grondslag, de visie en de missie van de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar. Zowel het ITK als het BTK zijn dynamische beleidsstukken, die worden aangepast indien veranderende omstandigheden hiertoe aanleiding geven.

Op grond van de WPO heeft het AB de navolgende verplichte statutaire taken verricht:

- goedkeuren van de meerjarenbegroting;
- goedkeuren van het bestuursverslag (= jaarverslag en jaarrekening);
- het aanwijzen van de (controleerend) accountant;
- afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken en uitoefening van de bevoegdheden (verslag toezichthouder);
- het met raad ondersteunen van de directeur-bestuurder.

In het jaar 2017 heeft de Inspectie van het Onderwijs een vierjaarlijks onderzoek ingesteld bij de SKOW. Het betrof in dit geval een vernieuwde wijze van onderzoek, waarin ook het AB, daartoe door de inspecteur uitgenodigd, is betrokken.

In de uitoefening van haar taak als raadgever, heeft het AB samen met de directeur-bestuurder o.a.

- overleg gevoerd over het onderwijs, de financiën en personele zaken;
- overleg gevoerd over samenwerking, oriëntatie en onderzoek naar de mogelijkheden tot het oprichten van een integraal kindcentrum;
- gesproken over actualiseren van het treasurystatuut en de onderwijshuisvesting;
- gesproken met de huisbankier o.a. inzake autorisatie;
- gewerkt aan informatie-uitwisseling met het administratiekantoor en accountant.

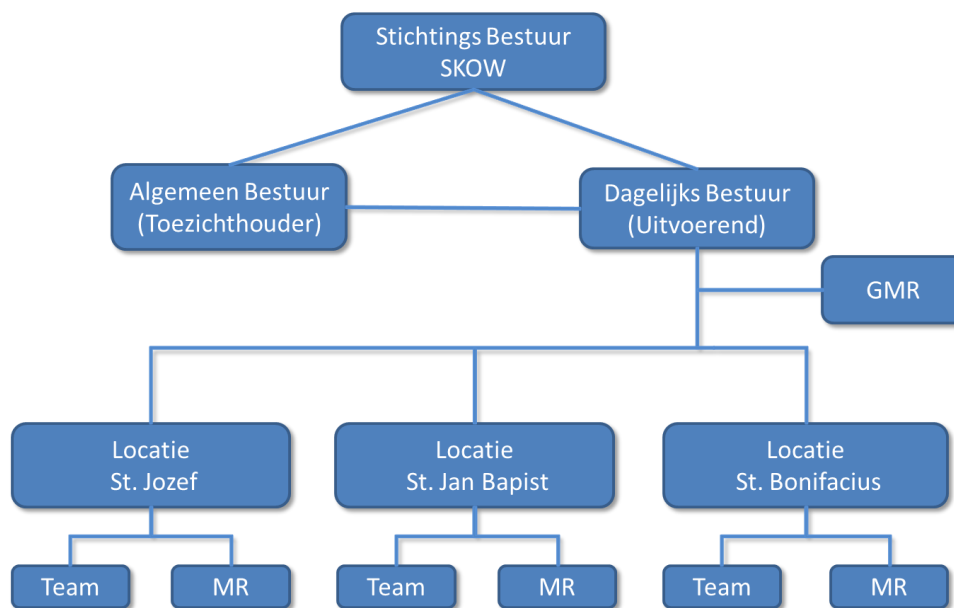
Waar nodig is specifieke expertise ingewonnen bij externe deskundigen.

Om invulling te geven aan de rol van werkgever die het toezichthoudend bestuur heeft ten opzichte van de directeur-bestuurder is een gesprekscyclus opgesteld. In 2017 is met de algemeen directeur een functioneringsgesprek gevoerd. Het toezichthoudend bestuur is tevreden over de wijze waarop de directeur-bestuurder invulling geeft aan zijn taken. De algemeen directeur communiceert regelmatig op een goede wijze met het toezichthoudend bestuur, waardoor het toezicht goed vormgegeven kan worden.

1. Organisatie

De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar (SKOW) is het bevoegd gezag van een drietal basisscholen in de gemeente Wassenaar, t.w. de St. Bonifaciuschool, St. Jan Baptistschool en de St. Jozefschool. De rechtspersoon van het bevoegd gezag is een stichting, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Den Haag onder nummer 000022031294

De organisatie van de Stichting is in onderstaand organigram in beeld gebracht.

Het Stichtingsbestuur bestaat uit een algemeen bestuur (AB) met toezichhoudende leden en een dagelijks bestuur (DB) met uitvoerende leden.

De directeur-bestuurder (DB) is de eindverantwoordelijke voor alle zaken binnen de Stichting en tevens belast met de voorbereiding, vaststelling en uitvoering van beleid. Het bestuur is als geheel (AB en DB) verantwoordelijk en vormt het bestuur in de zin van de wet.

Een en ander is vastgelegd in de statuten, het bestuursreglement en het managementstatuut. In laatstgenoemde document is ook de taak- / verantwoordelijkheidsverdeling tussen het dagelijks bestuur en het schoolmanagement (locatiedirecties) beschreven.

Het algemeen bestuur heeft in 2017 mede op basis van het vastgestelde interne toezichtskader en bestuurlijk toetsingskader invulling gegeven aan de rol als intern toezichthouder. Belangrijke bron van informatie voor het algemeen bestuur zijn de bestuursrapportages zoals die door de directeur-bestuurder worden aangeboden.

1.1 Missie / visie / kernwaarden

Ten aanzien van missie, visie en kernwaarden is het volgende opgenomen in het strategisch beleidsplan SKOW 2015-2019.

Missie SKOW

De missie van de SKOW is het creëren van een schoolomgeving in het primair onderwijs waarin leerkrachten en leerlingen, met respect voor een ieder, het beste onderwijs geven en ontvangen met een katholieke grondslag.

Met als motto: 'Bij de SKOW maken de mensen het verschil'.

Visie SKOW

De SKOW is met haar scholen vernieuwend, ondernemend en onderscheidend. De SKOW wil in toenemende mate de onderwijsbehoeften en specifieke talenten van ieder kind als uitgangspunt nemen om passend onderwijs te kunnen bieden met moderne en gedifferentieerde onderwijsmethoden. Het bevorderen van sociale vaardigheden en culturele vorming maken in toenemende mate deel uit van het onderwijsproces. Daarbij zal ook steeds vaker gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden van ICT.

Door het aangaan van 'partnerschap' met onder andere ouders/verzorgers, Schooladviesdienst, kinderopvang, zorginstanties en gemeente wil de SKOW bijdragen aan de volledige ontwikkeling van kinderen. Goed onderwijs is onze kerntaak, maar een bredere maatschappelijke uitdaging gaan wij niet uit de weg.

Kernwaarden

Hoe maken wij onze missie en visie waar? Dat doen we door ons in ons dagelijks handelen te laten leiden door een aantal kernwaarden:

Mensgericht / betrokken

Dat wij bij de SKOW mensgericht en betrokken zijn, uit zich op diverse manieren:

- Wij geloven dat ieder mens in beginsel goed en uniek is. Bij ons zijn alle kinderen dan ook welkom in hun authenticiteit, en doen we recht aan de onderlinge verschillen. We hebben respect voor ieders achtergrond, godsdienst of levensbeschouwing. We willen kinderen vormen tot mensen die, met al hun verschillen, op elkaar gericht en betrokken zijn.
- We koesteren ons personeel als het 'goud' van de organisatie. We onderkennen hun spilfunctie bij het vervullen van onze ambities en doelen. Onze personeelsleden vervullen een voorbeeldfunctie, bieden onderwijs op maat, zijn integer, staan midden in de samenleving, zijn in staat te reflecteren op eigen handelen, kortom: zijn professioneel.
- We investeren in wederzijdse betrokkenheid tussen school en ouders en maken ruimte voor ontmoeting.
- Alle betrokkenen bij de SKOW voelen zich veilig, gerespecteerd en gewaardeerd. Er is aandacht voor tolerantie en onderlinge solidariteit. Er is sprake van menselijke maat.

Samen(werken)

Ook deze kernwaarde is voor ons op verschillende niveaus leidend:

- Mens-zijn kun je niet alleen, daar heb je anderen bij nodig. Mensen zijn in wezen gericht op relaties. Onze scholen realiseren dan ook een klimaat waarin kinderen en volwassenen elkaar leren kennen, begrijpen en waarderen op basis van respect en vertrouwen. Mensen ontmoeten kan op veel manieren. Op de scholen van de SKOW willen we elkaar ook ontmoeten in bestaande rituelen, feesten en symbolen uit de katholieke traditie.
- De SKOW wil in goede samenwerking doelen en ambities bereiken. Daarvoor is het nodig dat intern iedereen bekend is met de te bereiken doelen en deze onderschrijft. 'Samen werkend' kunnen we de doelen bereiken en 'samen werkend' kunnen we kinderen het beste bieden.
- Ook externe samenwerking met andere scholen, schoolbesturen en de gemeente Wassenaar (en Voorschoten?) is van belang in het streven van de SKOW om niet alleen nu maar ook in de toekomst kwalitatief hoogwaardig onderwijs te blijven aanbieden. Samenwerking, met als uitgangspunten leren van elkaar en elkaar versterken, biedt voor alle betrokkenen meer en betere kansen.

Innovatief

Bij de SKOW zijn we niet snel tevreden. We willen telkens verbeteren, innoveren, nieuwe doelen stellen en deze ook bereiken. Daarmee zetten we ontwikkelingen in gang en inspireren we kinderen en personeelsleden om mee op weg te gaan naar een toekomst die we niet kennen maar mede zullen moeten vormgeven.

Veelzijdige ontwikkeling

De SKOW heeft de ambitie om alle kinderen op de scholen passend onderwijs te bieden. Aansluitend bij de diverse onderwijsbehoeften van de leerlingen behalen de scholen zo hoog mogelijke leerresultaten op velerlei gebied. De SKOW wil uit ieder kind halen wat er in zit. Kinderen kunnen hun talenten veelzijdig ontwikkelen op cognitief, creatief, motorisch en sociaal gebied. Zij worden optimaal toegerust voor het voortgezet onderwijs.

Diversiteit

Diversiteit is voor ons op verschillende manieren van belang:

- Ieder mens is anders. We hebben allemaal verschillende talenten en groeien op onder verschillende omstandigheden. Wij zijn ons bewust van die verschillen en willen alle kinderen op onze scholen gelijke kansen bieden. Gedrag dat mensen tegen elkaar opzet, wijzen wij af. Zo leren wij kinderen ook omgaan met diversiteit in de samenleving.
- Elke school is anders. De SKOW staat voor eenheid in verscheidenheid. Binnen de door de SKOW geformuleerde ambities en doelen mogen de scholen zich onderscheiden en zich profileren op hun eigenheid. Juist die eigenheid geeft voor veel (toekomstige) ouders de doorslag bij hun keuze voor één van de scholen van de SKOW. We zijn ons ervan bewust dat het voor elke school een uitdaging is om zich te profileren met haar specifieke eigenheid in een tijd waarin er steeds minder ruimte lijkt te zijn voor die eigen keuzes.

1.2 Bestuur

De samenstelling van het algemeen bestuur is opgenomen in het verslag van de toezichthouder (AB).

Het algemeen bestuur van de SKOW is onbezoldigd. Het dagelijks bestuur is in dienst van de Stichting en daarmee de enige bezoldigde bestuurder. Van toepassing voor de directeur-bestuurder is de CAO-PO.

In het verslagjaar is het bestuur van de Stichting 8 maal in een reguliere vergadering bijeen geweest. Onderwerpen die tijdens deze bestuursvergaderingen besproken zijn al dan niet voorzien van een korte toelichting, opgenomen in [bijlage 1](#) bij dit verslag.

Het bestuur is 1 maal bijeen geweest buiten de reguliere vergaderingen. Van deze bijeenkomst is geen verslaglegging beschikbaar. Het bestuur is éénmaal bijeen geweest met de GMR. Van deze bijeenkomst is verslaglegging beschikbaar.

1.3 Dagelijks bestuur / management

Het management van de SKOW bestond in 2017 uit het dagelijks bestuur, t.w. de directeur-bestuurder en de locatiedirecteuren.

De directeur-bestuurder was het bevoegd gezag in de zin van de wet op het Primair onderwijs. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de directeur-bestuurder en de locatiedirecteuren is vastgelegd in het directiereglement.

De directeur-bestuurder heeft periodiek met de directies van de scholen gesproken over de ontwikkelingen in de betreffende school. Dit betrof alle deelgebieden of een specifiek (begroting, formatie) terrein.

De directeur-bestuurder heeft ook zorg gedragen voor de communicatie naar diverse geledingen. Dit gebeurde op de volgende wijze:

- aanwezigheid bij vergaderingen van directieberaad (voorbereiding en voorzitterschap), vergaderingen van de GMR, vergadering MR (alleen op verzoek), evt. commissies en werkgroepen;
- aanwezigheid bij vergaderingen ouderverenigingen d.m.v. vertegenwoordiging door leden van de locatiedirectie en/of teamleden;
- aanwezigheid bij informele aangelegenheden binnen de scholen.

Op lokaal bovenschools niveau was de directeur-bestuurder in 2017 actief betrokken bij het ScholenCollectief Wassenaar, als lid van de Raad van Bestuur. Tevens was de directeur-bestuurder in 2017 lid van het bestuur van het samenwerkingsverband passend primair onderwijs Leiden waarvan ook de SKOW deel uit maakt.

1.4 Management

Het management van de SKOW bestond uit de gezamenlijke directies van de scholen onder het bestuur. De directeur-bestuurder is voorzitter van het management. Ultimo 2017 was de samenstelling als volgt:

Rob de Jong, directeur-bestuurder
Johanneke Reinders, locatiedirectie St. Bonifaciuschool
Jos Dohle, locatiedirectie St. Jozefschool
Caroline de Wild, locatiedirectie St. Jan Baptistschool.

In juli 2017 heeft Ton Beijersbergen, adjunct directeur, afscheid genomen. Hij is met pensioen gegaan.

Het management van de SKOW is in het verslagjaar diverse keren bijeen geweest. De vergadering wordt steeds gehouden op één van de scholen van de stichting. De onderwerpen die zijn besproken zijn opgenomen in [bijlage 2](#).

1.5 Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR)

Algemeen:

De SKOW heeft 3 basisscholen onder haar beheer. Elke school wordt in de GMR vertegenwoordigd door twee leden, een ouderlid en een personeelslid. Elke basisschool heeft ook een eigen MR. De leden van de GMR worden gekozen uit de leden van de medezeggenschapsraden van de scholen. De GMR-leden zitten niet namens de MR in de GMR. Belangrijkste argument voor deze samenstelling betreft de mogelijke uitwisseling tussen MR-en en GMR.

Samenstelling:

De GMR SKOW bestond per einde 2017 uit de volgende leden (per school wordt eerst het ouderlid en vervolgens het personeelslid genoemd).

St. Bonifaciuschool: Vincent Lépinasse en Fleur Steijnman
St. Jan Baptistschool: Anneke van Harmelen en Mattie Keijzer
St. Jozefschool: Maikel Parlevliet en Annemarie Boessenkool

De samenstelling van de GMR is in 2017 sterk gewijzigd. De leden van zowel de St. Bonifaciuschool als de St. Jozefschool zijn gestart in de tweede helft van 2017.

Vergaderingen en overleg

In dit jaar heeft de GMR conform de planning vier keer vergaderd

Ook was er dit jaar weer een bijeenkomst met het bestuur van SKOW met als onderwerpen:

- ontwikkelingen rond integraal kindcentrum (IKC)
- bestuurlijke samenwerking SKOW en PCSV (Voorschoten)
- transparante communicatie
- evaluatie inspectiebezoek (pilot bestuursgericht toezicht)

Daarnaast heeft de GMR gesprekken gevoerd met de inspectie en met Verus. Het gesprek met de inspectie vond plaats in het kader van het bestuursgerichte toezicht en het gesprek met Verus i.v.m. een onderzoek naar de mogelijkheden van bestuurlijke samenwerking tussen SKOW en PCSV.

In juni 2017 is een afvaardiging van de GMR aanwezig geweest bij het nagesprek met de inspectie ook weer in het kader van het bestuursgerichte toezicht.

In oktober is er een cursusavond geweest met de verschillende medezeggenschapsraden en de GMR. Op de agenda stonden twee onderwerpen: bestuurlijke samenwerking/fusie en IKC.

Werkgroep IKC

Op verzoek van de GMR is in augustus 2016 een werkgroep IKC gestart. Deze heeft een document verzorgd welke is besproken in de GMR. Vanuit de GMR is hierna een advies aan de directeur-bestuurder gegeven. In juni 2017 heeft de werkgroep hiermee zijn taak beëindigd.

Besproken onderwerpen en beleidsplannen:

De agenda van de GMR wordt o.a. vastgesteld aan de hand van het jaarplan. Daarnaast is aandacht gegeven aan actuele onderwerpen zoals: bezoek inspectie, IKC, bestuurlijke samenwerking en de CAO.

Onder andere de volgende onderwerpen en beleidsplannen zijn dit jaar in de GMR-vergaderingen besproken en indien nodig vastgesteld.

- GMR reglement en huishoudelijk reglement
- Jaarverslag 2015-2016
- Meerjarenbegroting SKOW 2017-2020
- Bestuursformatieplan 2017-2018
- Bestuursformatiebeleid
- Functieboek SKOW
- Arbobeleidsplan
- Vakantierooster 2017-2018
- Startende leerkrachten SKOW
- Privacybeleid
- Strategisch beleidsplan SKOW
- Nascholingsbeleid
- Eigen risicodragerschap vervangingsfonds
- Vervangingspool/vervangingsbeleid
- Klokkenluidersregeling/regeling misstanden
- Schoolplannen 2015-2019

2. Identiteit

De SKOW en haar scholen werken vanuit een katholieke levensvisie.

Deze visie is geconcretiseerd d.m.v. projecten op basis van ervaringscatechese, waarbinnen de Bijbel en de christelijke feestdagen een plaats hebben, evenals openheid en respect voor andere religies.

De scholen hebben daarbij aandacht besteed aan de contacten met kerk en parochie.

Waar mogelijk en gewenst hebben de scholen ook bijgedragen aan de voorbereidingen van de sacramenten Eerste Communie en Vormsel. Het aantal kinderen dat deelneemt aan genoemde sacramenten was in 2017 erg klein.

Gedurende het verslagjaar is op alle scholen (St. Jozefschool, St. Bonifaciuschool en St. Jan Baptist) gewerkt met de projecten 'Hemel en Aarde'. Daarnaast is er op alle drie de scholen sprake van schoolspecifieke zaken, zoals bijvoorbeeld het jaarlijkse project 'heilige huisjes', deelname aan de Vastenactie en andere goede doelen.

De katholieke grondslag van de scholen is altijd herkenbaar binnen de sociale context. De begrippen omgang met elkaar, welzijn, steun geven, acceptatie, begrip, omgaan met verschillen, veiligheid en het hanteren van normen en waarden staan hierbij steeds centraal. Zij dienen als basis voor een fijne sfeer binnen onze scholen. Visies en handelen zijn steeds gebaseerd op het goede van elk mens. De kernwaarden zoals beschreven in 1.1 zien wij als zeer belangrijk voor de identiteit van de scholen.

Dit alles betekent dat de scholen toegankelijk zijn voor alle kinderen, waar wij van de ouders verwachten dat zij onze katholieke visie respecteren, zoals wij de geloofsopvattingen van anderen ook zullen respecteren.

In 2017 is gebleken dat de dialoog met de parochie door de scholen geïnitieerd moet worden. Als het initiatief niet genomen wordt, is er nauwelijks sprake van dialoog. Een lagere frequentie van dialoog is ook inherent aan de steeds minder worden deelname aan de eerder genoemde sacramenten. De intensivering van de contacten in 2015 hebben in 2017 niet geleid tot meer samenwerking.

In de planning van de scholen zal, voorafgaand aan elke schooljaar, worden bezien op welke wijze vanuit de parochie een bijdrage kan worden geleverd aan de identiteitsbegeleiding. Daarbij zal het zeker mogelijk zijn ook een beroep te doen op andere mogelijkheden om bewust met de identiteit om te gaan binnen de scholen van de SKOW.

In dit hoofdstuk van het jaarverslag wordt specifiek aandacht besteed aan de levensbeschouwelijke identiteit (van de scholen) van de SKOW.

Identiteit is meer dan alleen de levensbeschouwelijke identiteit. De identiteit wordt mede bepaald door de wijze waarop onderwijs wordt geboden, het personeelsbeleid, huisvestingsbeleid en ook financieel beleid. In het beleidsplan SKOW 2015-2019 wordt aangegeven op welke wijze deze aspecten invulling krijgen en in dit jaarverslag staat vermeld hoe dat in 2017 is gebeurd.

3. Onderwijs

3.1 Inspectie

Gedurende het verslagjaar heeft de SKOW op vrijwillige basis deelgenomen aan de pilot van de onderwijsinspectie in het kader van het nieuwe toezichtskader zoals dat per 1 augustus 2017 formeel van toepassing is.

Uit het onderzoek komt naar voren dat het bestuur zijn verantwoordelijkheid om te zorgen voor voldoende onderwijskwaliteit méér dan waarmaakt. De inspectie ziet ook dat het bestuur de financiën goed beheert. Onderdeel van de pilot was ook een verificatieonderzoek op één van de scholen t.w. de St. Jozefschool. Ook de St. Jozefschool heeft een goed oordeel van de inspectie gekregen. Het volledige onderzoeksrapport is te vinden op

<https://zoekscholen.onderwijsinspectie.nl/zoek-vergelijk/sector/po/id/6271?pagina=1&zoekterm=060Q>

3.2 Leerlingen

Op de teldatum 1 oktober 2017 telden de scholen 663 leerlingen.

Dit aantal was 18 leerlingen lager dan de teldatum 1 oktober 2016.

Het leerlingenaantal was als volgt verdeeld over de scholen:

St. Jan Baptistschool	214 (-4)
St. Jozefschool	219 (-7)
St. Bonifaciuschool	230 (-7)

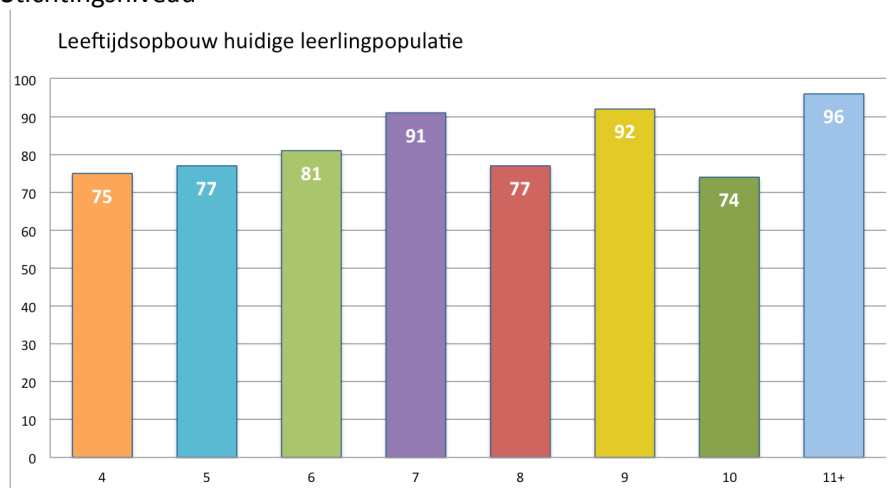
De daling van het leerlingenaantal in 2017 was voorzien in verband met de daling van inschrijvingen.

Het leerlingenaantal zal op basis van de gegevens ultimo 2017 per 1 oktober 2018 vermoedelijk iets dalen gelet op het aantal aanmeldingen van 4 jarigen.

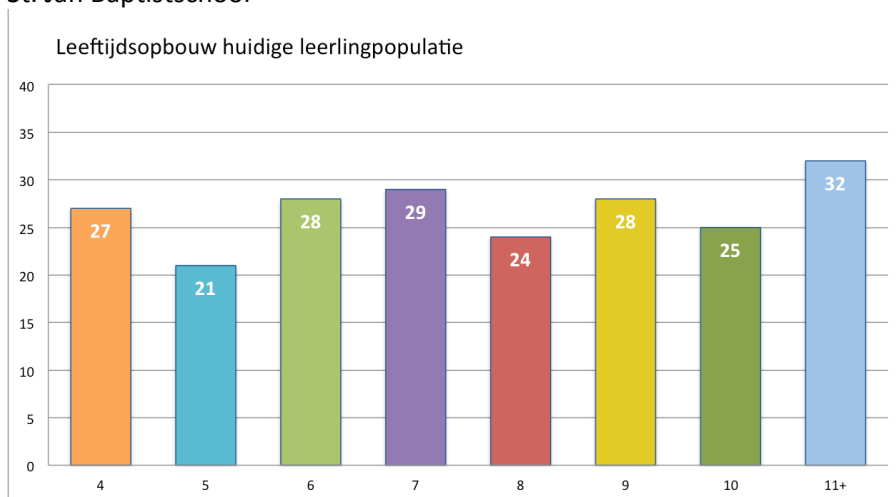
Het volgende overzicht is, wat betreft prognoses, gebaseerd op de gemeentelijke prognoses en de feitelijke situatie op de scholen ultimo 2017.

School	Leerlingen 01-10-2016 werkelijk	Leerlingen 01-10-2017 werkelijk	Leerlingen 01-10-2018 Prognose	Leerlingen 01-10-2019 Prognose	Leerlingen 01-10-2020 Prognose
St. Bonifaciuschool	237	230	<u>230</u>	<u>230</u>	<u>230</u>
St. Jan Baptistschool	218	214	<u>212</u>	<u>210</u>	<u>210</u>
St. Jozefschool	226	219	<u>214</u>	<u>212</u>	<u>212</u>
Totaal	681	663	<u>656</u>	<u>652</u>	<u>652</u>

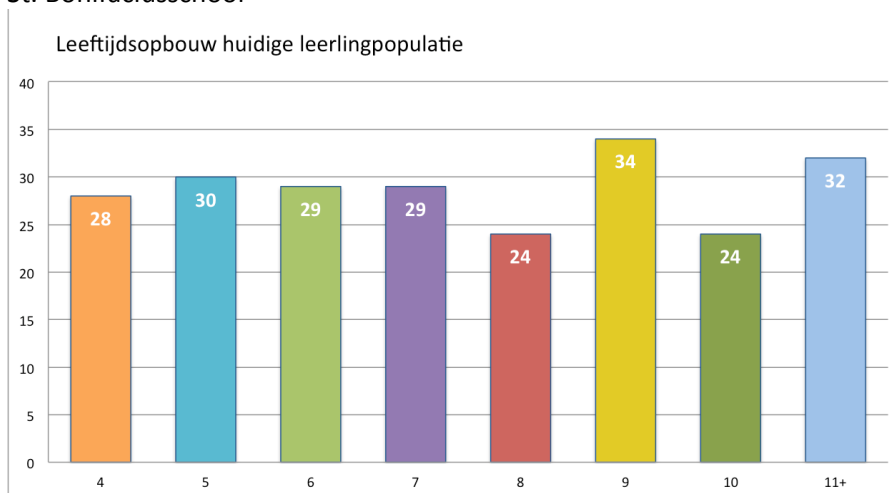
Stichtingsniveau

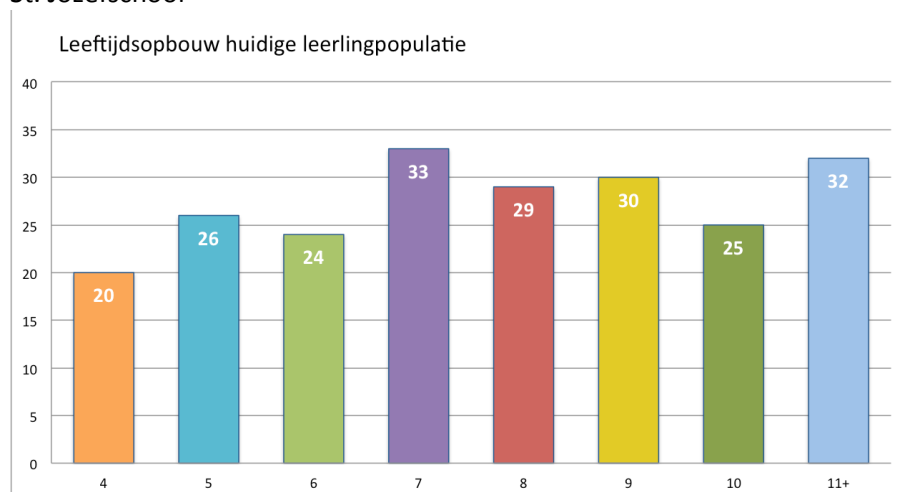
St. Jan Baptistschool

St. Bonifaciuschool

St. Jozefschool

3.3 Toelatingsbeleid

Het toelatingsbeleid is voor alle drie de scholen uniform en heeft de instemming van de GMR. Een afschrift van het beleid, waarin ook opgenomen de regeling schorsing en verwijdering, is op elke school aanwezig. Het toelatingsbeleid is in 2017 niet gewijzigd.

Wel is op lokaal niveau (gemeente Wassenaar) een aanzet gegeven om te komen tot gezamenlijke afspraken wat betreft toelating en de communicatie hierover aan ouders. In 2018 worden de afspraken geconcretiseerd.

3.4 Onderwijskundige ontwikkelingen

3.4.1 Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg is altijd aan de orde van de dag in onze scholen. Ook in 2017 was dit het geval.

Kwaliteitszorg komt onder andere terug in de onderstaande opsomming van aandachtsgebieden die in meer of mindere mate jaarlijks binnen de scholen aan de orde zijn:

- opbrengstgericht werken;
- passend onderwijs;
- versterken / verbreden van ouderbetrokkenheid o.a. middels ouder-kind gesprekken en gesprekken binnen de ondersteuningsteams;
- ICT in het onderwijs, w.o. gebruik van tablets (Snappet) in de groepen 4 t/m 8;
- arbobeleid w.o. een raamplan en uitvoeren van risico-inventarisatie en risico-evaluatie.
- personeelsbeleid (gesprekkencyclus);
- didactisch handelen;
- sociale veiligheid.

In 2017 heeft de onderwijsinspectie geconstateerd dat er binnen de SKOW sprake is van een goed werkend systeem van kwaliteitszorg. Vanuit een gezamenlijke visie en missie en gedeelde waarden wordt steeds gewerkt aan kwaliteitsverbetering van de scholen en is gebleken dat dit vruchten afwerpt. De verschillende instrumenten die gebruikt worden bij kwaliteitszorg zijn binnen de SKOW een hulpmiddel bij kwaliteitsontwikkeling en het gebruik is geen doel op zich.

3.4.2 Ontwikkelingen / opbrengsten / resultaten

De scholen hebben zich ook in 2017 (in)direct bezig gehouden met de hierboven genoemde ontwikkelingen. In bijlage 3 worden diverse ontwikkelingen nader benoemd.

De informatie in de bijlage is aangevuld met een aantal concrete opbrengsten en resultaten. Eerst worden bovenschoolse items aangegeven gevolgd door meer schoolspecifieke zaken, die voornamelijk puntsgewijs worden benoemd.

Voor een meer uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de schoolspecifieke (school)jaarverslagen.

3.5 Samenwerkingsverbanden

3.5.1 Passend onderwijs (PPO Leiden)

De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar participeert in het Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Leiden e.o.

In 2017 is het ondersteuningsplan 2017-2020 vastgesteld.

In het Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband PPO 2017-2020 worden de volgende zaken nader beschreven:

- missie, visie en ambities;
- beoogde resultaten;
- inrichting passend onderwijs;
- ouders en medezeggenschap;
- passend onderwijs in de praktijk;
- passend onderwijs in relatie tot gemeentelijk beleid;
- financiën.

Het ondersteuningsplan 2017-2020 is voor iedereen te vinden op de website www.pporegioleiden.nl. Op deze site is veel informatie beschikbaar over het samenwerkingsverband waaronder ook het jaarverslag en de jaarrekening.

De onderwijsinspectie heeft bij haar laatst uitgevoerde kwaliteitsonderzoek uitgevoerd in het samenwerkingsverband een positief oordeel gegeven over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan passend onderwijs in het samenwerkingsverband.

Voor de scholen van de SKOW kan gesproken worden over sterke participatie binnen het swv. passend onderwijs. De werkwijze zoals beschreven in het ondersteuningsplan is binnen de scholen van de SKOW sterk herkenbaar. Zeer positief is de steeds vroegere betrokkenheid van ouders bij de zorg voor kinderen, waarbij school en ouders steeds meer als partners komen tot het beste onderwijsarrangement voor kinderen die speciale behoeftes hebben.

De dienstverleningsovereenkomst die de Schooladviesdienst Wassenaar heeft gesloten met het swv. Passend Onderwijs was ook in 2017 van toepassing. De overeenkomst is belangrijk in het kader van de functie die de SAD heeft binnen de kring Wassenaar passend onderwijs. De huidige overeenkomst loopt tot en met 31 juli 2018. Er wordt ingezet op een nieuwe overeenkomst vanaf 1 augustus 2018 voor een periode van minimaal twee jaar.

Het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Leiden bestaat sinds 2014. Vanaf de start is de directeur-bestuurder van de SKOW bestuurlijk betrokken geweest bij het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs. Vanaf november 2017 in de rol als voorzitter van het bestuur.

3.5.2 ScholenCollectief Wassenaar

Het bestuur van de SKOW participeert vanaf de oprichting (2003) in de Stichting ScholenCollectief Wassenaar. Deze samenwerkingsstichting heeft tot doel de samenwerking tussen de Wassenaarse basisscholen te bevorderen waar dat gewenst is, zonder dat de identiteit en cultuur van de scholen ter discussie staan.

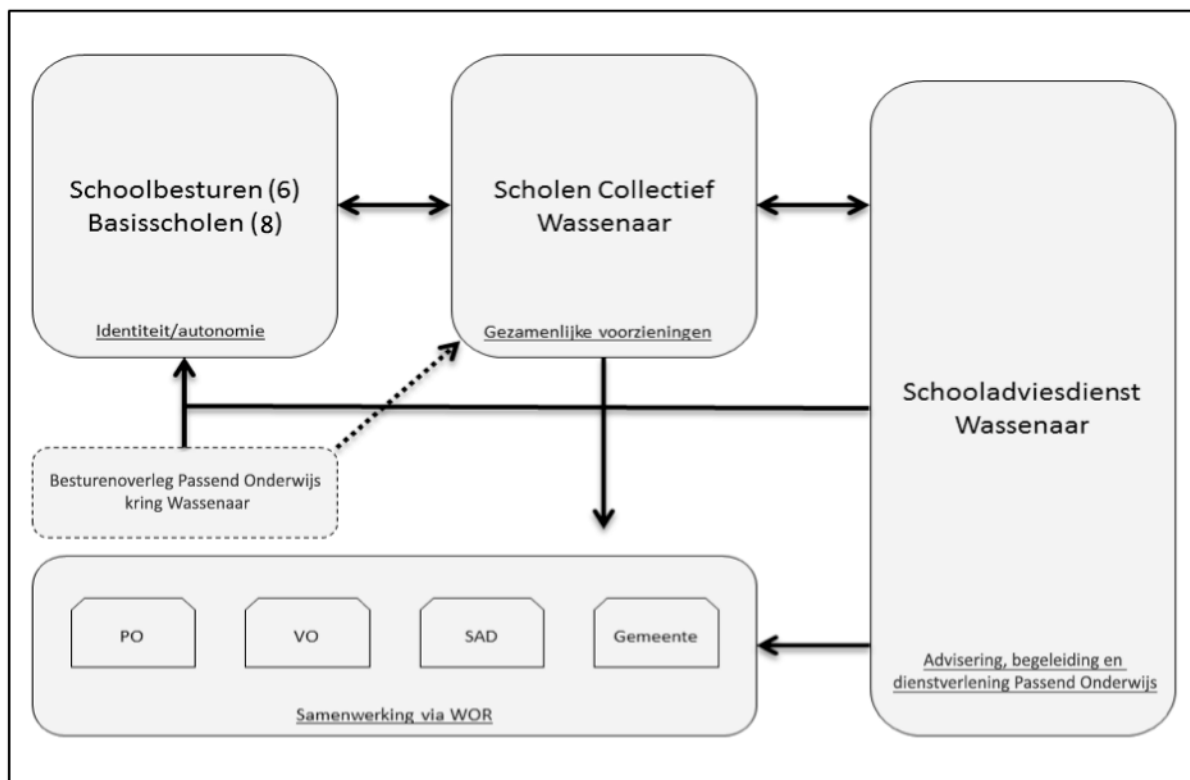
In 2017 zijn o.a. de volgende items aan de orde geweest binnen het ScholenCollectief. Indien relevant worden ook resultaten vermeld.

- Schakelklas Wassenaar-Voorschoten. In 2017 is, gefinancierd door de gemeentes Wassenaar en Voorschoten, de schakelklas voor vluchtelingenkinderen tot en met juli 2017 in stand gehouden. In deze klas kregen kinderen een aanbod vooral gericht op de taalontwikkeling. De schakelklas is in juli 2017 gestopt i.v.m. teruglopende financiering door de gemeente Voorschoten en een sterk teruglopend aantal kinderen in de doelgroep. Alle kinderen zijn uitgestroomd naar reguliere scholen.
- Realisatie van een minisymposium in Wassenaar over onderwijshuisvesting en duurzaamheid van gebouwen.
- Convenant Schooladviesdienst Wassenaar. In 2017 is het vigerende convenant conform de afspraken geëvalueerd. Naast de evaluatie bespreekt het ScholenCollectief regelmatig alle zaken die benoemd worden in het convenant.
- Studiemiddagen. In samenwerking met de SAD is invulling en uitvoering gegeven aan een tweetal studiemiddagen voor directies in Wassenaar m.n. gericht op passend onderwijs.
- Passend Onderwijs. Het ScholenCollectief vormt binnen het samenwerkingsverband PPO de kring Passend Onderwijs Wassenaar. Alle relevante zaken betreffende passend onderwijs zijn in de kring besproken.
- Personeelsbeleid. Er is informatie uitgewisseld over personeelsbeleid t.a.v. de Wet Werk en Zekerheid en de gevolgen daarvan bij tijdelijke vervanging van leerkrachten en de begeleiding van jonge leerkrachten voortkomend uit cao-afspraken.
- De personeelsacties die gevoerd t.b.v. werkdrukvermindering en salarisverbetering.
- Tussentijdse instroom van leerlingen. In de praktijk blijkt dat niet voor alle tussentijds instromende leerlingen plaatsing gerealiseerd kan worden. Binnen het SCW zijn afspraken gemaakt om de bestand mogelijkheden zo optimaal mogelijk te benutten.

Naast bovengenoemde zaken was er ook aandacht voor:

- Talentum
- vakantierooster
- schoolzwemmen
- opvoedingsondersteuning
- samenwerking Norlandia (kinderopvang)
- cultuureducatie
- voor- en vroegschoolse educatie Wassenaar
- accommodaties voor gymonderwijs
- interne organisatie ScholenCollectief Wassenaar (portefeuilles)
- it-beheer op schoolniveau
- evaluatie van bestaande netwerken
- bovenschools taakbeleid
- collegiale consultatie (directieniveau)

3.5.3 Schematisch overzicht samenwerkingsverbanden Wassenaar

Opmerking: De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar is één van de 6 schoolbesturen voor primair onderwijs in Wassenaar.

3.6 Overblijfregeling in scholen

Het bestuur van de SKOW is conform de wet- en regelgeving verantwoordelijk voor een overblijfvoorziening. De scholen van de SKOW school geven de regeling zelf vorm, maar wel met inachtneming van het wettelijk vastgesteld kader.

Elk jaar, dus ook in 2017 zijn er scholingsbijeenkomsten georganiseerd voor overblijfkraften. De scholing wordt door de overblijfcoördinatoren van de scholen op schoolniveau georganiseerd.

Al enige jaren is voor alle overblijfmedewerkers een zogenaamde 'verklaring omtrent het gedrag' verplicht. De SKOW heeft ook in 2017 zorggedragen voor de aanwezigheid van gevraagde verklaringen.

De overblijfregelingen van de scholen zijn op alle locaties beschikbaar / ter inzage. M.b.t. de kosten voor ouders is er nog sprake van verschillen. De hoge(re) kosten voor de ouders van de St. Jan Baptistschool komen voort uit het feit dat voor deze school een coördinator aangesteld is, in dienst van de Stichting. Eind van schooljaar 2016/2017 is de vrijwilliger die de coördinatie van de overblijf regelde op de Bonifaciuschool gestopt. Om de continuïteit te waarborgen heeft de coördinator die al de overblijf op de St. Jan Baptistschool regelt per 21 september uitbereiding van uren gekregen. Zij verzorgt nu ook voor de St. Bonifaciuschool de coördinatie. De kosten die in rekening gebracht worden aan de ouders zullen hierdoor op de St. Bonifaciuschool ook stijgen. Op de Jozefschool is hier (nog) geen sprake van.

De vrijwilligersvergoeding t.b.v. de overblijfmedewerkers is in overeenstemming met de eisen die gesteld worden.

Het bestuur heeft geconstateerd dat de overblijfregelingen binnen de scholen in 2017 goed en naar tevredenheid hebben gefunctioneerd.

3.7 Voor- en naschoolse opvang

Voor besturen voor primair onderwijs geldt een inspanningsverplichting om voor- en naschoolse opvang te regelen. De samenwerkende schoolbesturen binnen het ScholenCollectief Wassenaar hebben hiertoe een contract afgesloten met Norlandia (voorheen de Stichting Kinderdagverblijven Wassenaar (SKW)) conform het zogenaamde makelaarsmodel. Over 2017 zijn geen bijzonderheden te melden.

3.8 Huisvesting

De SKOW vindt dat de inrichting van de schoolgebouwen zodanig moet zijn dat de gebruikers (kinderen, ouders en werknemers) zich er thuis voelen en er optimaal kunnen functioneren. De gebouwen dienen daartoe goed onderhouden te worden en minimaal te voldoen aan de gestelde eisen in wet- en regelgeving.

De Stichting beschikt over drie schoolgebouwen die in bouwstijl grote verschillen vertonen. In 2017 zijn de meerjaren onderhoudsplanningen leidend geweest voor uitvoering van onderhoudsactiviteiten. Deze onderhoudsplanningen worden elke twee jaar geactualiseerd. De gebouwen verkeren in een redelijk tot goede staat van onderhoud.

Contract OHM

Om het noodzakelijke en gewenste onderhoud te realiseren met de beschikbare middelen en voorzieningen is ook het afgelopen jaar gebruik gemaakt van externe ondersteuning (kennis, expertise, advies) die OHM biedt in haar aanbod.

Vastgelegd is welke werkzaamheden door OHM worden verricht.

De samenwerking is positief verlopen en is regelmatig geëvalueerd in 2017.

Huisvesting in de toekomst is in 2017 actueel geworden. Het is nog niet duidelijk geworden of en zo ja welke gebouwen in aanmerking komen voor (grootschalige) renovatie of mogelijk (vervangende) nieuwbouw. Totdat die duidelijkheid is verkregen wordt bij de planning / uitvoering van de onderhoudscyclus uitgegaan van de meest actuele onderhoudsplanningen.

De verwachting is dat in 2018 meer duidelijkheid zal komen waarna bepaald kan worden of dit gevolgen heeft voor de reguliere onderhoudscyclus van een of meer gebouwen. In het verlengde hiervan vinden ook de dotaties plaats als gepland in de mop.

Contractonderhoud

Het contractonderhoud is in 2017 geëvalueerd. Er was sprake van onvoldoende inzicht in (contractuele) afspraken met diverse aanbieders. In 2017 zijn alle contracten herzien, indien nodig aangepast aan een gewijzigde situatie en zijn er nieuwe contracten afgesloten waar deze niet aanwezig waren. Ook is een paar contracten beëindigd / opgezegd i.v.m. onvoldoende kwaliteit. OHM heeft bij dit proces ondersteuning geboden passend binnen de dienstverleningsovereenkomst. De contracten die van toepassing zijn opgenomen in een totaaloverzicht.

Vandalisme

In 2017 was er slechts beperkt sprake van schade als gevolg van vandalisme aan / rond de schoolgebouwen. De beperkte schade komt vooral voort uit het feit dat de schoolpleinen geen openbaar terrein meer zijn en dat dit ook duidelijk wordt aangegeven. Op twee scholen, de St. Jozefschool en de St. Jan Baptistschool is sprake van camerabewaking. Deze vorm van toezicht heeft een 'positieve' uitwerking.

De geografische ligging van het 'schoolplein' St. Jozefschool heeft een aantrekkingskracht op jongeren die daar graag op of nabij hun tijd besteden. Dit leidt regelmatig tot overlast vooral m.b.t. vervuiling van het schoolplein. Het blijft moeilijk hier grip op te krijgen.

Risico-inventarisatie

In de tweede helft van 2017 zijn op alle drie de scholen risico-inventarisaties en evaluaties uitgevoerd door een externe partij. De inventarisaties hebben niet geleid tot noodzakelijke aanpassingen. Een risico-inventarisatie (visuele schouw) vindt jaarlijks plaats. Er zijn geen zaken aangetroffen die de veiligheid in gevaar brachten.

Het noodzakelijke vervroegde onderhoud gymzaal Bonifaciuschool aan muren is in 2017 uitgevoerd. Het vochtprobleem in de zaal blijft wel een probleem. In 2018 zal een inspectie worden uitgevoerd t.a.v. onderhoud van de vloer van de zaal waar ook problemen met vocht zijn onderkend.

Gedurende het gehele jaar vindt er (periodiek) onderhoud plaats, uitgevoerd door eigen personeel en/of professionals. Zoals hierboven opgemerkt worden daar jaarlijks bedragen voor begroot (conform planningen). In 2017 zijn de kosten binnen de begroting gebleven.

Ingrijpend onderhoud gemeente

De gemeente Wassenaar stelt geen programma onderhoud schoolgebouwen meer op sinds 2015. Wel is in het eerste kwartaal 2016 een nota 'warme overdracht onderhoud gebouwen' vastgesteld. Middels de nota is een voorziening getroffen voor kosten waarvoor schoolbesturen in de periode t/m 2019 geen voorzieningen hebben kunnen realiseren. Indien blijkt dat deze kosten in genoemde periode ook werkelijk gemaakt dienen te worden kan een schoolbestuur een beroep doen op deze voorziening. Gelet op de planningen heeft de nota slechts beperkte invloed op de bekostiging van onderhoud SKOW. In 2017 is geen beroep gedaan op de voorziening.

Klachten en afhandeling

Ten aanzien van huisvesting en materieel is er geen sprake geweest van formele klachten.

3.8.1 Omgevingsvergunningen

Iedere school moet over een omgevingsvergunning (voorheen gebruikersvergunning) beschikken. Na de controles in 2014 en 2015 zijn er in 2017 geen controles uitgevoerd op de scholen van de SKOW. De controles worden op initiatief van en door de (regionale) brandweer uitgevoerd. De brandweer is wettelijk met de controle op de omgevingsvergunningen belast.

Naast de formele controles is in 2017 ook aandacht besteed aan de veiligheid van de schoolgebouwen in de lijn van te voeren arbobeleid. Op de scholen is in 2017 de verplichte risico-inventarisatie en –evaluatie uitgevoerd door een externe partij. De gecertificeerde rapportages hebben inzichtelijk gemaakt waar aandacht aan besteed moet worden. De uit te voeren acties zijn beperkt en opgenomen in de jaarplannen.

Voor de veiligheid van speel- en gymzalen, incl. inventaris is met een daartoe gecertificeerd bedrijf een contract afgesloten voor jaarlijkse veiligheidsinspecties en onderhoud. In 2017 is al het geplande contractonderhoud uitgevoerd.

De speeltoestellen op de schoolpleinen zijn regelmatig steekproefsgewijs gecontroleerd. Dit gebeurde door de scholen zelf. Er zijn daarbij enige problemen vastgesteld die vervolgens zijn verholpen.

4. Personeel

Een hoge kwaliteit van onderwijs bieden, betekent dat iedere medewerker zich professioneel moet kunnen ontwikkelen. Binnen de SKOW vinden we opdoen van kennis en vaardigheden, uitwisseling van kennis en het leren van en met elkaar erg belangrijk. Ook het goed benutten van (specifieke) kwaliteiten t.b.v. de kinderen op de scholen willen we stimuleren.

Tot slot vinden we het ook belangrijk dat medewerkers zich binnen onze scholen prettig en veilig voelen.

4.1 Personeel en formatie

Het personeelsbeleid van de SKOW is beschreven in het Integraal Personeelsbeleidsplan SKOW. Hierin zijn de kaders van het te voeren personeelsbeleid benoemd.

Het beleid op schoolniveau is beschreven in de schoolspecifieke schoolplannen 2015-2019, zoals die in 2015 zijn vastgesteld.

Belangrijke ontwikkelingen in 2017 waren o.a. de uitvoering van afspraken uit de CAO po 2016, w.o. het opstellen van vervangingsbeleid, het actualiseren van de notitie 'begeleiding nieuwe en startende leerkrachten en herijking van taakbeleid.

Binnen het (jaar)taakbeleid conform de afspraken uit de CAO-po heeft de (P)GMR ook in 2017 gekozen voor verlengen van het zogenaamde basismodel. In goed overleg is, op voorstel van het personeel, overeenstemming bereikt over het verlengen van de specifieke afspraken voor het personeel van de SKOW, passend binnen de kaders van de CAO en het basismodel.

Binnen de scholen is gewerkt met persoonlijke actieplannen (PAP)/ ontwikkelingsplannen (POP), die steeds in overleg tussen personeelsleden en leidinggevenden zijn opgesteld. Verdere professionalisering was ook in 2017 een centraal item. In 2017 zijn bijna alle wensen t.a.v. professionalisering gehonoreerd. Hoewel in financiële zin wel een budget is verbonden aan professionalisering wordt dit niet altijd als taakstellend gezien.

In 2017 is door de directeur-bestuurder het bestuursformatieplan 2017/2018 opgesteld. Dit plan geeft o.a. aan welke uitgangspunten er gehanteerd worden bij de totstandkoming van de formatie voor enig schooljaar, welke personele inkomsten er zijn en wat de verwachte kosten zijn voor de formatie. In 2017 is een start gemaakt om het (meerjaren) formatiebeleid en het bestuursformatieplan te integreren tot een meerjaren bestuursformatieplan, waarin steeds het eerstvolgende schooljaar specifiek wordt uitgewerkt en een doorkijk wordt geschetst naar de komende 3 schooljaren.

Het bestuursformatieplan 2017/2018 is aan de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad voorgelegd. De GMR heeft instemming gegeven aan het plan.

Voor de toekomst wordt voorzien dat er sprake is van bestendiging van bestaand personeelsbeleid. Voorzien wordt dat de formatieve omvang in beperkte mate zal wijzigen en dat natuurlijk verloop voldoende flexibiliteit biedt. Er zal ook de komende jaren ingezet worden op verdere professionalisering van het personeel en het delen van bestaand e kennis en expertise.

Beheer van uitkeringslasten

De Stichting voert personeelsbeleid waarbij o.a. aandacht is voor het risico van gedwongen ontslag. Het beleid van de Stichting is erop gebaseerd dat er zo weinig mogelijk uitkeringen in verband met ontslagsituaties worden toegekend. Het systeem van functioneren en beoordelen draagt bij aan de beperking van de risico's. Daar waar ontslag onvermijdelijk is, is er sprake van maatwerk.

4.2 Personele bezetting 31-12-2017

De personele bezetting betreft een momentopname per ultimo 2017 en is incl. duurzame inzetbaarheid en herbezetting daarvan, langdurig ziekteverzuim en vervangingen i.v.m. verlof (zwangerschapsverlof, ouderschapsverlof).

Personele bezetting in fte.

Leeftijd	2017				2016				2015			
	JB	BO	JO	BS	JB	BO	JO	BS	JB	BO	JO	BS
< 25	1,43	1,00			1,23	0	1,58				2,00	
25 - 34	1,00	4,08	3,58		1,00	5,11	0		1,81	3,66	2,00	
35 - 44	4,38	3,56	3,69		4,19	2,42	4,70		2,75	3,10	2,95	
45 - 54	2,62	2,76	1,85	0,75	3,30	3,02	1,85	0,70	4,17	2,21	1,61	0,70
55 - 59	1,31	0,43		1,65	1,69	0,43	2,49	1,65	2,69	0,85	2,46	1,65
> 60	2,15	1,29	2,68		1,00	2,29	0,62	1,00	0,80	2,29	1,31	1,00
Totaal	11,89	13,11	11,79	2,40	12,42	13,26	11,23	3,35	12,21	12,11	12,33	3,35

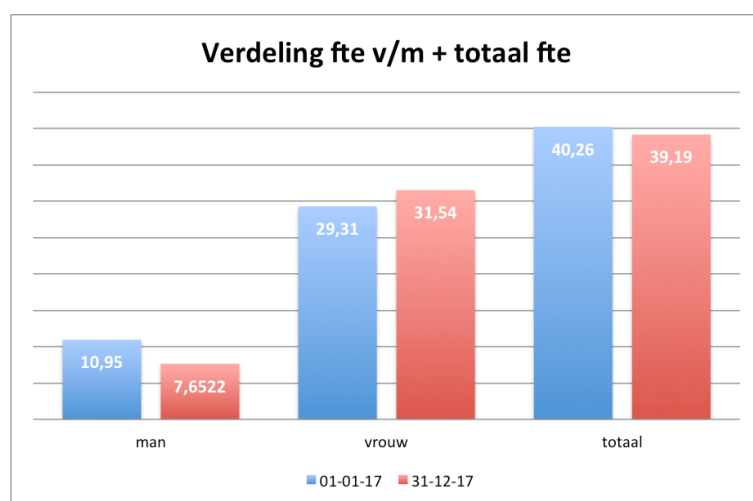
JB: Jan Baptistschool BO: Bonifaciusschool JO: Jozefschool BS: Bovenschools

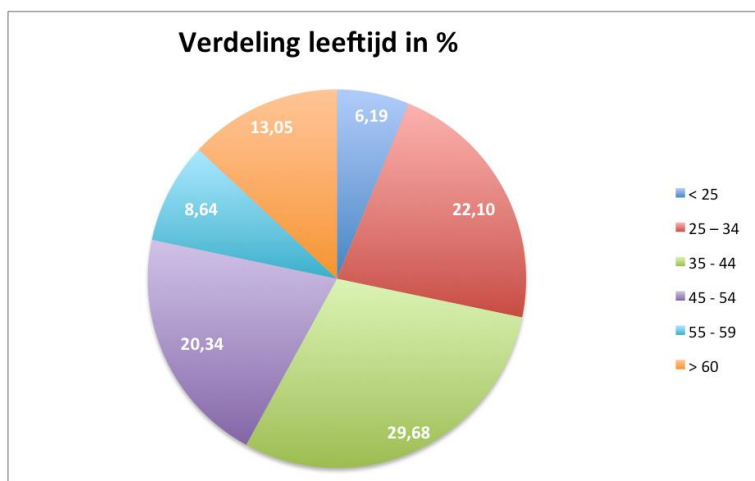
Totale personele bezetting SKOW

2010:	44,13 fte	2014:	38,61 fte
2011:	42,01 fte	2015:	40,00 fte
2012:	40,40 fte	2016:	40,26 fte
2013:	40,27 fte	2017:	39,19 fte

Verdeling aantal mannen en vrouwen ultimo 2017:

	Jan Baptistschool		Bonifaciusschool		Jozefschool		Bovenschools	
	Aantal	% van formatie	Aantal	% van formatie	Aantal	% van formatie	Aantal	% van formatie
V	16 (17)	95,2% (94,4%)	15 (13)	73,9% (72,2%)	15 (14)	83,0% (82,4%)	1 (1)	31,2% (21,9%)
M	2 (1)	4,8% (5,6%)	4 (5)	26,1% (27,8%)	2 (3)	17,0% (17,6%)	2 (3)	68,8% (78,1%)
Tot	18 (18)		19 (18)		17 (17)		3 (4)	

Formatie	1 jan 2017	31 dec 2017	Vershil
Aantal parttime medewerkers	41	42	+1
Aantal fulltime medewerkers	16	16	0
Totaal aantal medewerkers	57	58	+1
Aantal parttimers in fte	24,2632	23,1922	-1,071
Aantal fulltimers in fte	16,0000	16,0000	0
Totaal aantal in fte	40,2632	39,1922	-1,071

Toelichting:

- In de tabellen zijn alle werknemers uit alle functiecategorieën opgenomen die ultimo 2017 in dienst waren bij de SKOW.
- De cijfers tussen haakjes geven het aantal / percentage aan uit het voorgaande jaar (ultimo 2016).
- Van de totale formatie binnen de SKOW wordt 80,5% bezet door vrouwen en 19,5% door mannen. De verhouding in aantallen bedraagt 17,5% mannen t.o.v. 82,5% vrouwen. Deze laatste percentages zijn vergelijkbaar met de landelijke trend.

4.2.1 Functiecategorieën

In 2017 werden binnen de Stichting de volgende functiecategorieën onderscheiden met daarbinnen de genoemde functies:

- bestuur (toezichhoudend bestuurder, dagelijks bestuur t.w. directeur-bestuurder)
- directie (directeur/bestuurder, locatiedirecteur, adjunct-directeur)
- onderwijsgevend personeel (leraar LA, Leraar LB, leerkrachtondersteuner, onderwijsassistent)
- onderwijsondersteunend personeel (conciërge, managementassistent, administratief / financieel medewerker, schoonmaker)

Het functiebouwwerk (functieboek) voldoet hiermee aan de gestelde eisen. Niet alle in het functieboek opgenomen functies waren concreet van toepassing in 2017. Besloten is de opgenomen functies niet te verwijderen om toepassing op enig moment mogelijk te maken.

4.2.2 Bovenschools management

De directeur-bestuurder werd ook in 2017 voor enige uren per week ondersteund door een managementassistent en kon daarnaast ook een beroep doen op de diensten van het administratiekantoor OHM (Onderwijsbureau Hollands Midden) te Leiden.

Een belangrijk klankbord voor de directeur-bestuurder was het algemeen bestuur. De individuele leden leveren mede op basis van de eigen professionele input voor de directeur-bestuurder, die van belang is bij het maken van keuzes. In 2017 is regelmatig gebruik gemaakt van de kennis en expertise van de leden van het algemeen bestuur. Daarnaast vervulde het algemeen bestuur een belangrijke klankbordfunctie voor de directeur-bestuurder.

4.2.3 Personeels- en arbeidsmarktbeleid

Het bestuur ontvangt van het ministerie van OCW middelen voor personele doeleinden. Onderdeel hiervan is het budget voor personeels- en arbeidsmarktbeleid. Het budget is in 2017 geheel ingezet voor personele doeleinden, als betaald ouderschapsverlof, kosten bovenschools management, personeelsbeleid, kosten bedrijfsgezondheidszorg, duurzame inzetbaarheid (v/h BAPO), nascholing van het personeel, andere aspecten van het integraal personeelsbeleid en overige personele aangelegenheden. Voor het financiële inzicht wordt verwezen naar de jaarrekening die onderdeel uitmaakt van dit verslag en ook naar het jaarlijkse bestuursformatieplan.

4.2.4 Deskundigheidsbevordering

Voor de nascholing is in 2017 door onze scholen gebruik gemaakt van diverse instellingen. Met name wordt de Schooladviesdienst Wassenaar (SAD Wassenaar) genoemd, omdat met deze organisatie een meerjarig convenant is afgesloten onder andere ten aanzien van scholing. Het huidige convenant met de SAD loopt tot en met 2019.

Op bestuursniveau kan gesteld worden dat de kosten voor nascholing in 2017 iets hoger zijn geweest dan de kosten in 2016. De deelname aan korte cursussen, themadagen en anderszins is in 2017 vergelijkbaar geweest met deelname in 2016. Op stichtingsniveau is een totaaloverzicht 'scholingsactiviteiten' opgesteld.

Het overzicht is op de scholen op te vragen / in te zien en gaat uit van schooljaren.

4.3 Instroom

In het verslagjaar 2017 hebben we 'nieuwe' personeelsleden kunnen/moeten benoemen als gevolg van (deels onvoorziene) uitstroom en het ontstaan van tijdelijke vacatures ook ter vervanging. Het grootste deel van de vacatureruimte is ontstaan als gevolg van persoonlijke keuzes van personeelsleden. Deze formatie diende geheel herbezet te worden. De instroom in verband met vervanging is steeds tijdelijk geweest.

Op de St. Jozefschool was sprake van structurele instroom als gevolg van vrijwillig ontslag. De formatie is ook hier op tijdelijke basis ingevuld, waarbij perspectief geboden kon worden onbepaalde tijd. Herbezetting van vacatureruimte is gerealiseerd.

Op de St. Jan Baptistschool was ook sprake van structurele instroom als gevolg van vrijwillig ontslag. De vacatureruimte betrof basisformatie die herbezet moest worden. De formatie is ook hier op tijdelijke basis ingevuld met perspectief voor onbepaalde tijd.

Op de St. Bonifaciuschool was ook sprake van structurele instroom als gevolg van vrijwillig ontslag. De vacatureruimte betrof basisformatie die herbezet moest worden. De formatie is ook hier op tijdelijke basis ingevuld met perspectief voor onbepaalde tijd.

4.3.1 Opleidingstrajecten

Intern / personeel

Het opleiden / scholen van personeelsleden kan van positieve invloed zijn op de positie van leerkrachten in relatie tot financiële ontwikkelingen en dalende leerlingenaantallen. Het bestuur wil personeelsleden faciliteren bij het volgen van opleidingen. In individuele gevallen kan sprake zijn van het faciliteren van opleidingstrajecten waarmee in andere sectoren werk gevonden kan worden. In 2017 is van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

Extern / studenten

Onze basisscholen betrekken de PABO-studenten voornamelijk van de Leidse Hogeschool en Hogeschool InHolland.

Naast stagiaires vanuit de PABO is op een aantal scholen in 2017 sprake geweest van stagiaires die in het MBO een opleiding volg(d)en. Het gaat dan veelal om de zogenaamde opleiding voor klassen- en/of onderwijsassistent.

Buiten de officiële opleidingstrajecten is er op de scholen ook gelegenheid geboden tot het volgen van zogenaamde maatschappelijke en/of 'snuffelstages'.

4.4 Doorstroom / mobiliteit

Binnen de scholen vinden we het belangrijk dat personeelsleden breed inzetbaar zijn. Dat kan door hen te laten 'switchen' van onder- naar bovenbouw en eventueel naar een andere locatie. Ook de toekenning van andere taken en/of het stimuleren een andere functie te gaan vervullen, hoort hiertoe. In de jaarlijkse functionerings- / voortgangsgesprekken komen deze zaken aan de orde. Jaarlijks inventariseren we welke personeelsleden de behoefte hebben om van functie, school of anderszins (werk buiten het onderwijs) te willen veranderen. Het aantal personeelsleden dat aangeeft van functie / school of anderszins te willen veranderen was in 2017 beperkt. Er is door de directie gezocht naar mogelijkheden om meer begrip te realiseren voor mobiliteit vanuit de uitgangspunten werkgelegenheid, (persoonlijke) professionalisering en carrièremogelijkheden.

In 2017 was er binnen de scholen van de SKOW geen sprake van verplichte mobiliteit.

4.4.1 Uitbreiding van benoemingsomvang

In 2017 heeft niemand aangegeven in aanmerking te willen komen voor uitbreiding van de benoemingsomvang. Verloop in de formatie is in 2017 volledig herbezet om de minimaal gewenste formatieomvang te realiseren.

4.4.2 Duurzame inzetbaarheid

Er is dit jaar door 5 personeelsleden gebruik gemaakt van de regeling duurzame inzetbaarheid. Het betrof uitsluitend collega's die voorafgaand aan de CAO-po 2014 ook al gebruik maakten van de BAPO-regeling. Van deze 5 collega's heeft er 1 m.i.v. 1 augustus gekozen voor flexibel pensioen, waarmee het aantal collega's dat gebruik maakt van de regeling ultimo 2017 nog 4 is.

4.5 Uitstroom

Naast instroom hebben we dit verslagjaar ook met uitstroom van personeel te maken gehad.

4.5.1 Ontslag van personeel

Een aantal collega's vertrok als gevolg van het aflopen van hun tijdelijke aanstelling. In alle gevallen betrof het aanstellingen i.v.m. vervanging wegens langdurige ziekte, zwangerschapsverlof en ouderschapsverlof. Zeven vaste aanstellingen zijn beëindigd op eigen verzoek.

4.5.2 Arbeidsongeschiktheid

Ook dit verslagjaar is er sprake geweest van langdurig zieke personeelsleden. Conform geldende procedures is getracht langdurig zieke werknemers weer te laten re-integreren in de eigen oorspronkelijke functie. Eén collega was ultimo 2017 betrokken bij een re-integratietraject.

4.6 Verzuimbeleid en overige Arbo-zaken

De SKOW was in 2017 niet aangesloten bij een Arbodienst. Onderwijsbureau Hollands Midden (OHM) verzorgt de wettelijk verplichte arbodienstverlening op declaratiebasis. OHM leent hiervoor expertise in bij gecertificeerde arbo-dienstverleners. Tijdens evaluaties in 2017 is gebleken dat betrokkenen tevreden zijn met de huidige dienstverlening.

OHM biedt ook casemanagement aan in combinatie met de werkzaamheden van de bedrijfsarts. Deze dienstverlening heeft voor de SKOW een belangrijke toegevoegde waarde heeft bij het verzuimbeleid.

In 2017 is één keer sprake geweest van een Sociaal Medisch Teamoverleg (SMT). Het team, bestaande uit bedrijfsarts, casemanager en leden van het management van de SKOW heeft overleg gevoerd over diverse zaken in relatie tot verzuimbeleid en actuele dossiers. Ook is gesproken over de gewijzigde regelgeving m.i.v. 1 juli 2017. In het aanbod van de dienstverlening zijn de wijzigingen opgenomen of uiterlijk per 1 juli 2018 gerealiseerd.

Op alle drie de scholen is sprake van een vigerend veiligheidsplan vastgesteld door de medezeggenschapsraden. Het betreft een plan waarin beschreven wordt op welke wijze en met inzet van welke instrumenten en middelen gewerkt wordt aan de veiligheid en het welzijn van personeelsleden, leerlingen en ouders in de school. Verschillende aspecten als 'regels en afspraken', 'medicijngebruik', 'ontruimingsplan', 'ongevallenregistratie' en RI&E maken deel uit van dit document.

Vervangingsfonds

Tot en met 2016 was de SKOW volledig aangesloten bij het vervangingsfonds (VF), waarmee alle vervangingskosten als gevolg van ziekteverzuim gedeclareerd konden worden. Met ingang van 1 januari 2017 is de SKOW eigen risicodragers voor de kosten van ziekteverzuim (ERD). Er is wel sprake van een verzekeringsvariant waarbij langdurig ziekteverzuim (> 42 dagen) wel verzekerd is bij het VF. De keuze heeft in 2017 geleid tot lagere kosten in vergelijking tot de kosten van volledige aansluiting. Belangrijkste reden betreft het relatief lage ziekteverzuim in 2017 t.o.v. verzuimcijfers in het primair onderwijs. Ook in 2018 is de SKOW ERD, incl. de eerder genoemde verzekeringsvariant.

Vervangingsbeleid

In 2016 is de ketenbepaling uit de wet werk en zekerheid ook van toepassing op het primair onderwijs. Concreet betekent dit dat werkgevers na een aantal aanstellingen binnen een bepaalde periode werknemers verplicht een contract voor onbepaalde tijd moeten bieden als dat geclaimd wordt.

Via de CAO is een aantal mogelijkheden geboden om de gevolgen van de wet enigszins beheersbaar te houden voor besturen w.o. het buiten werking plaatsen van ketenbepaling gedurende het eerst kwartaal van 2017 (en ook in 2018). Echter, de mogelijkheden worden door werkgevers nog steeds als te beperkt ervaren. Sturing en coördinatie zijn dus van groot belang.

De wet werk en zekerheid is de belangrijkste reden dat de SKOW ook in 2017 aangesloten is geweest bij een bestaande vervangingspool van een aantal besturen uit Leiden en Leiderdorp, gecoördineerd door Randstad. Het contract met Randstad betekent dat de scholen ontzorgd worden bij het invullen van vervangingen waarbij ook geen sprake is van het ontstaan van langdurige verplichtingen. Ultimo 2017 moet gesteld worden dat in steeds meer situaties vervanging niet meer gerealiseerd kan worden via de pool. Er is sprake van krapte op de arbeidsmarkt waarmee niet meer kan worden voldaan aan alle vervangingsaanvragen en de scholen minder ontzorgd worden dan verwacht. De toekomst van de vervangerspool zal in 2018 besproken worden met de deelnemende besturen en Randstad.

4.6.1 Ziekteverzuim

In het verslagjaar is het ziekteverzuimpercentage op de scholen van de SKOW iets gestegen (1,02%) t.o.v. 2016 maar nog steeds substantieel lager dan het landelijk gemiddelde (ruim 6%). Het percentage bedroeg 3,55 %.

De lichte stijging van het verzuim komt voornamelijk door toename van lang/middel en langdurig verzuim. Het grootste deel van het ziekteverzuim in 2017 betrof niet door de werkgever te beïnvloeden verzuim.

Hoewel er al twee jaar sprake is van 'gunstige' verzuimcijfers blijft het kritische verzuim verzuimpercentage gehandhaafd op maximaal 5%. Hieronder volgt een schematische weergave van het ziekteverzuim 2017 met tussen haakjes de percentages uit 2016.

Ziekteverzuim SKOW 2017

School	Kort	Kort /Middel	Lang/Middel	Lang > 366	Totaal
Jan Baptist	(0,66) 0,36	(0,89) 0,61	(0,00) 2,87	(0,00) 0	(1,55) 3,85
Bonifacius	(0,54) 0,37	(0,51) 0,40	(2,55) 1,11	(0,85) 0	(4,45) 1,88
St. Jozef	(0,68) 0,38	(0,51) 0,69	(0,88) 0,22	(0,00) 2,40	(2,07) 3,69
Bovenschools	(0,07) 0,37	(0,73) 0	(0,00) 0	(0,00) 0,00	(0,80) 0,37
Totaal	(0,57) 0,37	(0,65) 0,51	(1,05) 1,99	(0,26) 0,68	(2,53) 3,55

Conclusies / opmerkingen:

- Het totale ziekteverzuim bedroeg in het verslagjaar 3,55% (2,53% in 2016). Het betreft verzuim excl. zwangerschaps- en bevallingsverlof en inclusief langdurig verzuim. Het verzuimpercentage is hoger dan in 2016.
- Ondanks ziekteverzuim is de groepsbezetting altijd gerealiseerd.
- Het lage percentage kan niet gezien worden als structureel. Het is realistisch te veronderstellen dat het verzuimpercentage in 2018 hoger kan zijn. Wel wordt gestreefd naar stabilisering van verzuimcijfers door in te zetten op preventief beleid.

4.6.2 Kortdurend verzuim

Om het kortdurend verzuim verder terug te dringen is door de leidinggevenden direct en veelvuldig contact onderhouden met de zieke collega's.

Preventie van ziekteverzuim is beschreven in het 'verzuimbeleid' van de Stichting. Het verzuimbeleid is in 2017 ongewijzigd gebleven.

4.6.3 Langdurig verzuim

In 2017 was een aantal personeelsleden langdurig ziek. Het betrof ernstige en medische klachten van fysieke en psychologische aard. Daar waar het gerelateerd is / was aan persoonlijke omstandigheden zijn in overleg met de directie en bedrijfsarts zodanige voorwaarden gecreëerd dat terugkeer in de huidige functie mogelijk blijft. Eind 2017 is nog sprake van één langdurig zieke.

4.6.4 Preventiemedewerker

Binnen de SKOW is er geen sprake van een formele preventiemedewerker. De in de scholen actieve Arbocommissies nemen deze taken voor hun rekening, onder toezicht van de locatiedirecteuren. Eén en ander staat beschreven in het vastgestelde 'Arbobeleidsplan SKOW'. Dit plan dient als 'kapstok' voor het arbobeleid binnen de scholen. Mede op basis van dit plan is/wordt invulling en uitvoering gegeven aan het beleid.

In een aantal situaties hebben (leden van) de medezeggenschapsraden een rol in het gevoerde / te voeren beleid met betrekking tot arbeidsomstandigheden. In 2017 zijn op alle drie de scholen activiteiten geïnitieerd in het kader van de arbeidsomstandigheden. Centraal stond daarbij de zogenaamde risico-inventarisatie en – evaluatie (RI&E).

4.6.5 Scholing Bedrijfshulpverleners (BHV)

Om de bedrijfshulpverlening op onze scholen goed te laten verlopen, worden cursussen bedrijfshulpverlening georganiseerd voor personeelsleden die deze taak op schoolniveau uitoefenen.

- in 2017 heeft niemand deelgenomen aan beginnerscursussen BHV.
- in 2017 heeft niemand deelgenomen aan de herhalingscursus BHV (dit hoeft slechts éénmaal in de 18 maanden). Het aantal BHV-ers voor alle scholen van de SKOW is ruim voldoende.

4.6.6 Training contactpersonen / vertrouwenspersonen (intern)

Aan iedere school is minimaal één contactpersoon verbonden. Bij klachten van personeel en/of ouders verwijst deze naar de juiste instantie of persoon. Dit kan bijvoorbeeld de klachtencommissie zijn, maar ook de vertrouwenspersoon (externe deskundige).

Specifieke training heeft in 2017 niet plaatsgevonden. Wel is aan contactpersonen gelegenheid geboden.

4.7 Verlof (personeel)

In de verslagperiode heeft een aantal personeelsleden betaald ouderschapsverlof opgenomen. Het verlof is conform de geldende regelgeving opgenomen en uit de reguliere lumpsum bekostigd.

Indien personeelsleden in 2017 een beroep deden op bestaande verlofregelingen is het verlof ook toegekend ongeacht of de vervangingskosten declarabel waren.

In het kader van de CAO po 2016 is in 2017 verlof toegekend voor professionaliseringsactiviteiten. De eventuele vervangingskosten zijn in beperkte mate bekostigd door het bestuur.

4.8 Personele activiteiten

Namens het bestuur wordt in principe in bijzondere, persoonlijke situaties door de directeur-bestuurder een bezoek gebracht en/of felicitatie gestuurd of een andere, passende (re)actie gedaan en is bij afscheid van personeelsleden de directeur-bestuurder aanwezig, mede namens het algemeen bestuur. Op verzoek / uitnodiging kunnen ook leden van het algemeen bestuur aanwezig zijn.

4.8.1 Lief en leed

Gedurende het verslagjaar is er sprake geweest van zowel lief als leed bij diverse personeelsleden. Waar mogelijk en gewenst heeft het bestuur steeds blij gegeven van medeleven.

4.8.2 Kerstgeschenken

In december 2017 is de jaarlijkse kerst attentie – dit jaar een ‘Bosrandbon’ en een banketstaaf- weer uitgereikt aan alle personeelsleden. Dit werd bijzonder gewaardeerd.

4.8.3 Jubilea

In 2017 heeft één leerkracht (St. Jan Baptistschool) haar 40-jarig onderwijsjubileum gevierd. Vanzelfsprekend is dit jubileum voor betrokkene niet ongemerkt voorbij gegaan.

4.9 Vertrouwenspersoon

Binnen elke school is sprake van één of twee vertrouwenspersonen / contactpersonen. De Stichting maakt daarnaast gebruik van een externe vertrouwenspersoon via Vrijmoet en Maatman uit Den Haag. In de verslagperiode 2017 zijn er geen meldingen gedaan bij de verschillende vertrouwenspersonen.

4.10 Klachtenprocedure

Voor formele klachten en de be- en afhandeling daarvan is het bestuur aangesloten bij de vigerende landelijke klachtencommissie. De aansluiting verloopt via de overkoepelende bestuursorganisatie. Er zijn in het verslagjaar 2017 geen klachten ingediend bij deze klachtencommissies.

Voorkomende andere problemen zijn steeds in goed overleg en tot tevredenheid van partijen opgelost. De directies van de scholen spelen bij de oplossing van problemen vaak een bemiddelende rol.

5. Financiën

Financieel gezien is 2017 een positief jaar geweest m.n. gelet op het resultaat t.o.v. de begroting. De begroting voor 2017, zoals die in januari 2017 is vastgesteld door de directeur-bestuurder en goedgekeurd door het algemeen bestuur (toezichthouder), ging uit van een positief resultaat van afgerond € 68.000. Het feitelijke resultaat over 2017 bedroeg € 237.000,- (+ € 169.000 t.o.v. de begroting).

In het kader van de opvang van vluchtelingenkinderen op (een van) de scholen is er subsidie ontvangen van het ministerie van OCW. Daarnaast waren er ook bijdragen van de gemeentes Wassenaar en Voorschoten voor de instandhouding van een 'schakelklas' waarvoor het werkgeverschap was ondergebracht bij de SKOW. Deze bijdragen zijn gedeclareerd middels facturen op basis van werkelijke gemaakte kosten.

5.1 Resultaat over 2017

De stichting heeft over 2017 een exploitatieresultaat gerealiseerd van € 237.000. In 2016 bedroeg het exploitatieresultaat € 104.000. Het totaal van de baten steeg ten opzichte van 2016 met € 234.000 tot € 3.711.000 (+7%). Het totaal van de lasten steeg in 2017 ten opzichte van 2016 met € 98.000 tot een bedrag van € 3.475.000 (+3%). De financiële baten in 2017 daalden ten opzichte van 2016 met € 3.000 tot € 1.000.

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Realisatie	Begroot	Realisatie
Verkorte resultatenrekening (x € 1.000)	2017	2017	2016
Ministerie OCW	3.436	3.247	3.206
Overige overheidsbijdragen	142	141	137
Overige baten	133	103	134
Totaal baten	3.711	3.491	3.477
Personele lasten	2.730	2.698	2.695
Afschrijvingen	78	92	88
Huisvestingslasten	271	274	246
Overige instellingslasten	396	361	348
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0	0
Totaal lasten	3.475	3.425	3.377
Saldo baten en lasten	236	66	100
Financiële baten	1	2	4
Exploitatieresultaat	237	68	104

De analyse van de verschillen in baten en lasten over 2017 in relatie tot de begroting 2017 en de exploitatie 2016 zijn onderstaand weergegeven.

Mutaties	Expl 2017	In % van	Expl 2017	In % van
Baten en lasten 2017	Bgr 2017	bgr 2017	Expl 2016	expl 2016
Ministerie OCW	189 (v)	6%	230 (v)	7%
Overige overheidsbijdragen	1 (v)	1%	5 (v)	4%
Overige baten	30 (v)	29%	-1 (n)	-1%
Totaal baten	220 (v)	6%	234 (v)	7%
Personele lasten	32 (n)	1%	35 (n)	1%
Afschrijvingen	-14 (v)	-15%	-10 (v)	-11%
Huisvestingslasten	-3 (v)	-1%	25 (n)	10%
Overige instellingslasten	35 (n)	10%	48 (n)	14%
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0%	0	0%
Totaal lasten	50 (n)	1%	98 (n)	3%
Financiële baten	-1 (n)	-2%	-3 (n)	-3%
Exploitatieresultaat	169 (v)		133 (v)	

Toelichting: Een (v) betekent een voordelig verschil t.o.v. de begroting resp. de exploitatie over voorgaand jaar. Een (n) betekent een nadelig verschil.

De stijging van de totale baten wordt in belangrijke mate veroorzaakt door een toename in de Rijksbijdragen OCW (+7,2%). Gedurende het jaar is het aantal leerlingen bij de stichting zodanig toegenomen dat er groeiformatie is toegekend. Het ontvangen bedrag was € 78.000 waar € 30.000 was begroot en daarnaast is in de begroting geen rekening gehouden met de indexering van de bekostiging en de hogere bedragen voor de prestatiebox (zie 5.2).

De totale personele lasten 2017 zijn ten opzichte van 2016 gestegen met 1,3 %. De loonkosten vervanging wegens ziekte voor eigen rekening is fors hoger in 2017. Dit is het gevolg van het feit dat de SKOW per 1 januari 2017 eigen risicodrager is geworden t.a.v. vervanging wegens ziekte waarbij wel sprake is van een verzekeringsvariant in geval van langdurige ziekte (> 6 weken). Tegenover de hogere kosten staat een lagere premieafdracht. In het kader van de vastgestelde uitgangspunten t.a.v. exploitatie (geen negatieve exploitatie) zijn we er in 2017 in geslaagd om de loonkosten bijna binnen de begroting te houden (ongeveer 1%).

De huisvestingslasten liggen door een hogere dotatie aan de voorziening onderhoud, 10% boven het niveau van 2016.

De lasten laten op alle onderdelen, behalve afschrijvingen, een stijging zien waarbij de overige instellingslasten het meest stijgen ten opzichte van 2016 (+14%) als gevolg van hogere administratieve lasten en extern advies (Verus) en hogere kosten voor tussenschoolse opvang.

5.2 Prestatiebox

De SKOW ontvangt, net als de andere schoolbesturen, in het kader van het regeerakkoord, naast de reguliere lumpsumbekostiging ook een bedrag via de zogenoemde prestatiebox. De prestatiebox is een bekostiging voor o.a. opbrengstgericht werken, de professionalisering van leraren en schoolleiders en voor cultuureducatie. In 2017 is in totaal € 100.000,- ontvangen.

De middelen uit de prestatiebox zijn bedoeld om de ambities uit het bestuursakkoord te realiseren. Het gaat niet om een subsidie met een specifieke verantwoordingslast, maar om bijzondere bekostiging met bestedingsvrijheid. Aangezien de ambities uit het bestuursakkoord betrekking hebben op de kerntaken van het onderwijs en daarmee ook al vanuit de lumpsum worden bekostigd gaat de SKOW ervan uit dat de middelen zijn bedoeld om de bestedingen vanuit de lumpsum te versterken, te verdiepen en te versnellen.

Het bedrag is ingezet om de scholen/teamleden te faciliteren bij de kwaliteitsverbetering rekenen/wiskunde en taal, het opbrengstgericht werken, scholing en cultuureducatie. Concrete activiteiten zijn de begeleiding door de Schooladviesdienst, scholing van teamleden, kennis verkrijgen en verspreiden van de reken- en taalreferentieniveaus binnen de scholen en het creëren van functies als reken- en taalspecialist. In het kader van opbrengstgericht werken aan (leren) formuleren van doelen, het kwalitatief door ontwikkelen van het werken met groepsplannen en daarmee het handelingsgericht werken.

5.3 Financiële positie

In dit hoofdstuk wordt de balans van Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar toegelicht. De cijfers zijn ontleend aan de jaarrekening 2017 zoals deze in dit verslag is opgenomen. In dit hoofdstuk zijn de bedragen afgerond op duizenden euro's.

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Balans	Balans
Verkorte balans (x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Activa		
Materiële vaste activa	397	430
Financiële vaste activa	74	74
Vorderingen	214	257
Liquide middelen	1.803	1.539
Totaal	2.488	2.300
Passiva		
Eigen vermogen	1.533	1.296
Voorzieningen	649	658
Schulden lang	0	0
Schulden kort	306	346
Totaal	2.488	2.300

Het balanstotaal van de stichting stijgt t.o.v. 2016 met € 188.000 tot € 2.488.000.

De stijging wordt hieronder verklaard en nader toegelicht.

Mutaties	Toename (t) afname (a)	31-12-2017 31-12-2016
Materiële vaste activa	(a)	-33
Financiële vaste activa	(t)	0
Vorderingen	(a)	-43
Liquide middelen	(t)	264
Totaal	(t)	188
Eigen vermogen	(t)	237
Voorzieningen	(a)	-9
Schulden lang	(t)	0
Schulden kort	(a)	-40
Totaal	(t)	188

De materiële vaste activa dalen t.o.v. 31 december 2016 met € 33.000. Dit wordt veroorzaakt door dat de investeringen voor een totaal van € 45.000 (voornamelijk in ICT en leermiddelen) lager zijn dan de afschrijvingen van € 78.000.

De liquide middelen nemen toe met € 264.000. Een verklaring voor deze toename is opgenomen in het kasstroomoverzicht van de jaarrekening 2017.

Het eigen vermogen van de stichting stijgt, als gevolg van het exploitatieresultaat over 2017 met een bedrag van € 237.000 tot € 1.533.000.

De schulden dalen met € 40.000 tot € 306.000. Dit komt voornamelijk omdat er per 31 december 2017 een lager crediteurensaldo was dan op 31 december 2016 (verschil van ca. € 25.000) alsmede een lager saldo op de post overlopende passiva ten opzichte van 2016 (verschil van ca. € 15.000).

5.4 Kengetallen

Aan de balans en rekening van baten en lasten zijn de volgende kengetallen ontleend.

Kengetallen	2017	2016
Liquiditeitsratio	6,59	5,19
Solvabiliteitsratio (excl. voorzieningen)	0,62	0,56
Solvabiliteitsratio (incl. voorzieningen)	0,88	0,85
Kapitalisatiefactor (balanstotaal excl. gebouwen/totale baten)	66,5%	65,5%

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de stichting op korte termijn aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit getal dient groter dan 1 te zijn. Het getal 6,59 geeft aan dat 6,6 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende verplichtingen. De liquiditeitsratio is gestegen t.o.v. 2016.

Met solvabiliteit wordt aangegeven in hoeverre een organisatie de financiële verplichtingen aan verschafters van vreemd vermogen kan nakomen met behulp van alle activa. Er is sprake van een goede solvabiliteit indien deze boven de 0,4 -incl. voorzieningen- ligt. Ook dit kengetal is gestegen ten opzichte van 2016.

De kapitalisatiefactor is vastgesteld exclusief de onder materiële vaste activa opgenomen gebouwen. De kapitalisatiefactor ligt met 66,5% boven het door de 'commissie Don' geadviseerde niveau van 60% voor kleine organisaties en is wederom licht gestegen t.o.v. het voorgaande boekjaar.

Kengetallen (baten en lasten)	Realisatie	Begroot	Realisatie
	2017	2017	2016
Personele lasten in % van totale lasten	78,6%	78,8%	79,8%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	92,6%	93,0%	92,2%
Rentabiliteit (Resultaat in % van totale baten)	6,4%	1,9%	3,0%

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten. Het geeft aan hoeveel procent van de totale omzet omgezet wordt in het uiteindelijke bedrijfsresultaat. De rentabiliteit over 2017 vertoont een sterke stijging ten opzichte van 2016.

Onder de verhouding rijksbijdrage/totale baten wordt het aandeel van de rijksbaten in de totale baten aangegeven. Dit percentage blijft nagenoeg gelijk ten opzichte van 2016.

5.5 Treasurybeleid

Het bestuur beheert de beschikbare overheidsmiddelen op zodanige wijze dat zowel de liquiditeit als de solvabiliteit voldoende zijn gewaarborgd. De Stichting heeft een treasurystatuut dat aansluit bij de regeling beleggen en belenen, gebaseerd op de wet- en regelgeving. Er is ultimo 2017 geen sprake van een effectenportefeuille.

Besluiten over (wijzigingen in) de beleggingsstrategie worden door het bestuur van de SKOW (AB en DB) genomen. In de eerste helft van 2017 is het treasurystatuut aangepast aan de door het ministerie van OCW vastgestelde regels.

5.6 Continuïteitsparagraaf

Met ingang van het Jaarverslag 2013 dient een continuïteitsparagraaf opgenomen te worden in het jaarverslag. Daarmee beoogt de minister van OCW dat iedere belanghebbende/ belangstellende kennis kan nemen van de wijze waarop het bestuur omgaat met de financiële gevolgen van het gevoerde en te voeren beleid.

5.6.1 Leerlingen en personeel (A1)

De verwachte ontwikkelingen ten aanzien van leerlingenaantallen en personele bezetting laten het volgende beeld zien.

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Ontwikkelingen leerlingenaantal	2016	2017	2018	2019	2020
Leerlingen per teldatum 1 oktober	681	663	656	652	652
	681	663	656	652	652

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Ontwikkelingen personele bezetting in fte	2016	2017	2018	2019	2020
Directie en management	4,6	4,2	3,6	3,6	3,6
Onderwijzend personeel	33,7	34,7	32,4	32,4	32,4
Onderwijsondersteunend personeel	3,9	3,9	3,9	3,9	3,9
Totaal personele bezetting	42,2	42,8	39,9	39,9	39,9

In deze continuïteitsparagraaf wordt op basis van de meerjarenbegroting, opgesteld in november 2017, rekening gehouden met een lichte daling van het aantal leerlingen. Overeenkomstig hiermee wordt het onderwijzend personeel licht naar beneden bijgesteld.

In 2018 zal de SKOW geen werkgeverschap meer dragen voor het personeel van de schakelklas, bekostigd door de gemeentes Wassenaar en Voorschoten. Daarmee vindt een substantiële daling plaats van de personele bezetting (1,1 fte OP en 0,4 fte OOP) die losstaat van de personele bezetting op basis van de leerlingenprognose.

In 2018 zal de bezetting van de directie uitkomen op het streefniveau, zoals dat een aantal jaren geleden is vastgesteld. De functie van adjunct-directeur is niet meer van toepassing binnen de SKOW. De feitelijke bezetting van de directie neemt af met 0,2 fte.

De bezetting OP neemt in 2018 af als gevolg van de beëindiging van het tijdelijk formeren van extra groepen op een tweetal scholen waarmee in 2017 ruim 1 FTE gemoeid is.

5.6.2 Meerjarenbegroting en meerjarenbalans (A2)

In de afgelopen periode is vanuit de huidige situatie een meerjarenbegroting opgesteld. Deze meerjarenbegroting laat het volgende beeld zien.

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Resultatenrekening (x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	2020
Ministerie OCW	3.206	3.436	3.366	3.279	3.244
Overige overheidsbijdragen	137	142	69	69	69
Overige baten	134	133	101	101	101
Totaal baten	3.478	3.711	3.536	3.449	3.414
Personele lasten	2.695	2.730	2.664	2.705	2.737
Afschrijvingen	88	78	86	81	83
Huisvestingslasten	246	271	306	298	286
Overige instellingslasten	348	396	377	352	343
Doorbetalingen aan schoolbesturen	0	0	0	0	0
Totaal lasten	3.377	3.475	3.433	3.436	3.449
Saldo baten en lasten	100	236	103	13	-35
Financiële baten	4	1	2	2	2
Financiële lasten	0	0	0	0	0
Exploitatieresultaat	104	237	105	15	-33

Uit de bovenstaande begroting kan de onderstaande raming voor de balanspositie worden samengesteld.

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Balans	Balans	Balans	Balans	Balans
Verkorte balans (x € 1.000)	31-12-'16	31-12-'17	31-12-'18	31-12-'19	31-12-'20
Activa					
Materiële vaste activa	430	397	461	493	522
Financiële vaste activa	73	74	74	74	74
Vorderingen	258	214	220	220	220
Liquide middelen	1.539	1.803	1.868	1.886	1.830
	2.300	2.488	2.623	2.673	2.646
Passiva					
Eigen vermogen	1.296	1.533	1.638	1.653	1.620
Voorzieningen	658	649	675	710	716
Schulden lang	0	0	0	0	0
Schulden kort	346	306	310	310	310
	2.300	2.488	2.623	2.673	2.646

Op basis van de bovenstaande meerjarige resultatenrekening en balans kunnen de onderstaande kengetallen worden berekend. De kengetallen liggen voor de betreffende periode boven de normen.

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Kengetallen (baten en lasten)	2017	2017	2018	2019	2020
Personele lasten in % van totale lasten	79,8%	78,6%	77,6%	78,7%	79,4%
Verhouding rijksbijdrage / totale baten	92,2%	92,6%	95,2%	95,1%	95,0%
Resultaat in % van totale baten	3,0%	6,4%	3,0%	0,4%	-1,0%

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar	Realisatie	Realisatie	Begroot	Begroot	Begroot
Kengetallen	2016	2017	2018	2019	2020
Liquiditeitsratio	5,19	6,59	6,74	6,79	6,61
Solvabiliteitsratio (excl. voorzieningen)	0,56	0,62	0,62	0,62	0,61
Solvabiliteitsratio (incl. voorzieningen)	0,85	0,88	0,88	0,88	0,88
Kapitalisatiefactor (balanstot.ex.geb./tot.baten)	65,5%	66,5%	73,1%	76,5%	76,6%

5.7 Interne controle en beheersing van risico's (B1)

Het bestuur van de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar hecht belang aan een goede werking van de interne controle en beheersing van risico's in de organisatie. Hiertoe zijn afspraken gemaakt. In de planning- en control cyclus van het bestuur speelt ook het administratiekantoor een rol. Naast de begroting, het formatieplan en het jaarverslag is een belangrijk onderdeel van de planning & control cyclus de managementrapportages. Budgetverantwoordelijken binnen de Stichting hebben dagelijks inzicht in het online managementinformatiesysteem waarin informatie omtrent financiën, personele bezetting, loonkosten en verzuim beschikbaar is.

De jaarlijks op te stellen begroting vormt de basis voor het beheer van de middelen van de scholen. De begroting is gebaseerd op de aanwezige schoolplannen, gegevens omtrent formatie, onderhoud en investeringen. Via het managementinformatiesysteem kunnen de exploitatie en de personele ontwikkelingen gedurende het boekjaar worden gevolgd. De benodigde gegevens zijn maandelijks beschikbaar. Afwijkingen worden gesignaleerd en besproken. Indien nodig vindt bijsturing plaats. In de jaarrekening en het jaarverslag legt het bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in het betreffende boekjaar. Vanzelfsprekend worden in- en externe belanghebbenden op juiste wijze betrokken bij- en geïnformeerd over deze processen.

In 2015 is een financieel beleidsplan vastgesteld. Onderdeel van het plan betreft de beschrijving van o.a. interne procedures t.a.v. de financiële beheersing en controle. Tevens is in 2017 een meerjarenbegroting opgesteld die voor de eerstvolgende jaren inzicht geeft in de financiële positie van de SKOW op basis van gevoerd en te voeren beleid.

5.7.1 Belangrijkste risico's en onzekerheden (B2)

De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar onderkent risico's die voortvloeien uit de activiteiten van de Stichting en uit de omgeving waarbinnen de Stichting zich beweegt. Bij dit laatste valt te denken aan politieke en maatschappelijke ontwikkelingen op onderwijsgebied en de relatie met de lokale politiek, de leerlingen en de ouders van de leerlingen en andere scholen.

De volgende risico's zijn benoemd.

- Onvoorziene en onbeheersbare stijging of daling van het leerlingenaantal
- Financiële gevolgen van arbeidsconflicten
- Instabiliteit in bekostiging en onvolledige indexering bekostiging
- Eigen risicodragers zijn t.a.v. vervangingskosten ziekteverzuim
- Restrisico's en uitvoeringsrisico's in bedrijfsvoering (vaste voet)

Korte toelichting op de risico's.

- Onvoorziene en onbeheersbare stijging of daling van het leerlingenaantal

Er wordt in Wassenaar geen noemenswaardige krimp verwacht maar de concurrentie tussen scholen in Wassenaar is wel aanwezig. Afgezien van reguliere, relatief geringe fluctuaties kunnen als gevolg van incidenten leerlingaantallen fors wijzigen zowel in krimp als in groei. In beide situaties is het noodzakelijk de kosten aan te passen aan de nieuwe situatie waarbij een plotselinge groei kan leiden tot voorfinanciering en organisatieproblemen.

De tussentijdse leerlinginstroom in Wassenaar is substantieel. Stagnatie van deze tussentijdse instroom zal zeker invloed hebben. De tussentijdse instroom is een onzekere factor bij prognoses.

- Financiële gevolgen arbeidsconflicten

Door het systeem van functioneren en beoordelen schat de Stichting in dat de kans op (onverwachte) arbeidsconflicten is afgenomen. Kosten die met arbeidsconflicten samenhangen zijn ontslagvergoedingen, outplacementkosten, juridische bijstand en uitkeringen voor eigen rekening.

- Instabiliteit in bekostiging en onvolledige indexering bekostiging

De bekostiging van het onderwijs is onderhevig aan maatschappelijke en politieke ontwikkelingen. Het wegvallen van (tijdelijke) subsidies heeft gevolgen voor de beschikbare middelen van de Stichting. Ook de cao-ontwikkelingen kunnen onvoldoende gecompenseerd worden door het Ministerie van OCW.

- Eigen risicodragers Vervangingsfonds

Met ingang van 1 januari 2017 is de SKOW eigen risicodragers (ERD) geworden t.a.v. de kosten voor vervanging wegens ziekteverzuim. Bij een (onverwacht) hoger ziekteverzuim dan voorzien kan sprake zijn van extra personele lasten.

- Restriscio's en uitvoeringsrisico's in bedrijfsvoering (vaste voet)

Naast de beschreven risico's bestaan restriscio's. Restriscio's omvatten alle risico's die niet hoog genoeg zijn om apart te benoemen. Restriscio's kunnen zich zowel aan de batenkant als aan de lastenkant openbaren. Het gaat hierbij om onvoorzienbare en onbeheersbare daling van baten of onvoorzienbare en onbeheersbare stijging van lasten.

Restriscio's

- Beperkte risico's op het Samenwerkingsverband PO, gemeentelijke subsidies en overige baten. Kosten kunnen relatief snel aangepast worden aan fluctuaties in deze baten;
- Rentebaten terug naar nihil. Relatief klein aandeel in exploitatie;
- Risico's op fiscaal gebied (loonbelasting).

Uitvoeringsrisico's in bedrijfsvoering

- Mismanagement;
- Verkeerde aannames in de begroting;
- Het niet tijdig anticiperen op wijzigingen in de inkomsten;
- Weglekken van geld door fraude en fouten;
- Datalekken, AVG, FG;
- Het niet/te laat bijsturen bij begrotingsoverschrijdingen;
- Het ontbreken van tijdige, volledige en betrouwbare stuurinformatie.

Conclusie

Op basis van de geïnterviewde risico's kan een beoordeling worden gemaakt van het aanwezige buffervermogen. De kengetallen laten op dit punt zien dat de aanwezige risico's in voldoende mate zijn afgedekt. Begin 2018 zal in samenwerking met externen een risicoanalyse worden opgesteld.

5.7.2 Verslag intern toezichthouder (B3)

Voor het verslag van de intern toezichthouder verwijzen wij naar het verslag op pagina 4 in dit document.

Bijlagen bij bestuursverslag SKOW 2017

Bijlage 1: besproken zaken bestuur SKOW

▪ Bestuurlijke samenwerking

In 2017 is bestuurlijke samenwerking tussen de twee schoolbesturen voor Protestants-Christelijk en Katholiek (SKOW) primair onderwijs m.n. in het eerste kwartaal regelmatig aan de orde geweest. Actuele ontwikkelingen (in- / extern) en voortschrijdend inzicht hebben geleid tot een nuancering van de visie van de SKOW, waarbij het streven naar bestuurlijke fusie niet meer aan de orde is. Hierover is duidelijk gecommuniceerd met het bestuur voor protestants-christelijk onderwijs. De focus van de SKOW zal in 2018 meer gericht zijn op de ontwikkeling van een IKC. Hoewel de context (enigszins) is gewijzigd is de ambitie om het primair onderwijs toekomstbestendig te houden op basis van 'de 5 – O's' onverkort van toepassing.

In 2017 hebben de Protestants Christelijke Schoolvereniging Voorschoten (PCSV) en de SKOW aan Verus de opdracht gegeven om de mogelijkheden voor samenwerking tussen de vereniging en de stichting te onderzoeken. Bij dit onderzoek zijn naast de bestuurders ook de directies en gemeenschappelijke medezeggenschapsraden betrokken geweest. Er is sprake van een gedeelde mening dat samenwerking op een aantal beleidsgebieden een toegevoegd waarde kan hebben. Inzetten op formele samenwerkingsvormen is nu nog te vroeg. Er zal de komende jaren op informele wijze samengewerkt worden tussen met name de uitvoerende bestuurders.

▪ Ambitie ontwikkeling integraal kindcentrum (IKC)

De ambitie zoals geformuleerd in het strategisch beleidsplan is besproken en opnieuw bevestigd, waarbij specifiek is gekeken naar de gewijzigde omstandigheden, w.o. ook de gestelde voorwaarden. In 2018 wil de SKOW concrete stappen zetten die kunnen leiden tot de realisatie van een IKC, waarbij gebruik zal worden gemaakt van externe ondersteuning. In dat kader zijn er in 2017 afspraken gemaakt met besturenorganisatie Verus en is eind 2017 gestart met het opstellen van een risicoanalyse. In 2018 zal het proces verder worden vervolgd.

▪ Integraal huisvestingsplan onderwijs

In 2017 heeft de gemeente besloten tot het opstellen van een integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP). De SKOW heeft in bilateraal overleg aangedrongen op de ontwikkeling van dit plan omdat er een directe relatie is tussen de ambitie te komen tot een IKC en huisvesting. In het IHP zal ook invulling worden gegeven aan renovatie en duurzaamheid. Eind 2017 organiseerde de gemeente een mini-symposium wat gezien kan worden als de aftrap voor het proces. Het bestuur van de SKOW heeft een bijdrage geleverd aan de invulling van het symposium.

▪ Goed bestuur / intern toezicht

In februari 2017 is met Verus de governance-structuur van de SKOW geëvalueerd. Gebleken is dat de SKOW de bestuursstructuur goed op orde heeft en ook handelt naar de afgesproken kaders w.o. de code goed bestuur zoals die door de PO-raad is opgesteld. De evaluatie heeft ook geleid tot een interne discussie over de gewenste ontwikkeling in het interne toezicht. In 2018 wordt hier inhoudelijk op verder gegaan.

▪ Meerjarenbegroting 2017 -2020

Het bestuur heeft de meerjarenbegroting voor 2017 -2020 in januari goedgekeurd waarna deze is vastgesteld.

▪ Financiële zaken / Treasury

In 2017 is het treasurybeleid geactualiseerd op basis van gewijzigde regelgeving en is ook de procuratieregeling aangepast. Het nieuwe statuut is in de eerste helft van 2017 vastgesteld evenals de procuratieregeling.

Binnen de kaders van het vastgestelde beleid is, na overleg met externe deskundigen, in 2017 besloten geen vermogen te beleggen anders dan in liquiditeiten omdat het rendement onvoldoende is t.o.v. de kosten.

In 2017 is ook over de volgende onderwerpen gesproken:

- de kwartaaloverzichten 2017 (bestuursrapportages);
 - de realisatie van de meerjarenbegroting;
 - het accountantsverslag 2016;
 - aanbesteding meerjarig contract kopieerapparatuur;
 - terugkoppeling van het overleg bestuur en bank i.v.m. rentabiliteit liquide middelen;
 - de keuze voor de accountant verslagjaar 2017.
- Actieve informatieverwerving
Het algemeen bestuur heeft in 2017 met de GMR gesproken over de (voortgang van de) bestuurlijke samenwerking, het beëindigen van het overleg over bestuurlijke fusie, transparante communicatie, het inspectiebezoek (bestuursgericht toezicht) en het onderscheidend karakter van de scholen in het kader van profilering.
Naast genoemd overleg is de directeur-bestuurder bij alle reguliere vergadering van de GMR aanwezig geweest.
 - Informatievoorziening
De websites van bestuur en scholen worden steeds beter gebruikt voor informatievoorziening. Een aantal documenten w.o. het jaarverslag is via de site toegankelijk gemaakt. Een nog bredere informatievoorziening via de sites blijft een punt van aandacht.
Ook in 2017 is specifiek aandacht besteed aan de website 'scholen op de kaart'. Via deze site, die voor iedereen toegankelijk is, is veel informatie terug te vinden op diverse beleidsgebieden. De SKOW heeft in 2017 deelgenomen aan de pilot 'ontwikkeling van de Schoolgids' afgestemd op de kaders van Scholen op de kaart. De pilot loopt nog door in 2018. Zie ook www.scholenopdekaart.nl
 - Jaarrekening 2016
In juni 2017 is de jaarrekening 2016 goedgekeurd en in september is de vaststelling bevestigd. De jaarrekening is onderdeel van het bestuursverslag.
 - Bestuursverslag 2016
In juni 2017 heeft het bestuur het bestuursverslag 2016 goedgekeurd waarna het is vastgesteld. Het bestuursverslag van de SKOW is een combinatie van het (sociaal) jaarverslag en de jaarrekening. Binnen het (sociaal) jaarverslag wordt ook expliciet aandacht besteed aan de activiteiten binnen de afzonderlijke scholen.
In het bestuursverslag 2016 is ook een paragraaf opgenomen over de wijze waarop het algemeen bestuur invulling heeft gegeven aan haar toezichthoudende taken.
 - Inspectie
Het bestuur heeft in de eerste helft van 2017 deelgenomen aan de pilot van de onderwijsinspectie t.a.v. het nieuwe toezichtskader zoals dat per 1 augustus 2017 is ingevoerd. alle geledingen hebben actief geparticipeerd in het onderzoek. Het bestuur heeft kennis genomen van de zeer positieve rapportage. Zie <https://www.skowassenaar.nl/wp-content/uploads/2017/08/Rapport-Vierjaarlijks-onderzoek.pdf>
 - Werving lid algemeen bestuur
In de tweede helft van 2017 heeft de voorzitter a.i., Pascal Noordover, aangegeven zijn functie binnen het algemeen bestuur van de SKOW te willen beëindigen m.i.v. 2018. Er zijn afspraken gemaakt over de werving en selectie van een nieuw lid met ingang van 2018. Eind 2017 is ook duidelijk geworden dat er een interne kandidaat beschikbaar is voor het voorzitterschap.
 - Diverse personele zaken
Naar aanleiding van bestuursrapportages zijn diverse personele zaken besproken w.o. de ontwikkeling van het ziekteverzuimpercentage, de gesprekkencyclus en tevredenheidsonderzoeken.
Naast de bespreking en vaststelling van het bestuursformatieplan 2017/2018 is ook gesproken over een aantal individuele personele zaken.
Er is veel aandacht besteed aan de acties van leerkrachten die opkomen voor middelen t.b.v. werkdrukvermindering en salarisverbetering. Het bestuur staat achter de doelen van de leerkrachten en heeft dat o.a. laten blijken door tijdens de stakingen in 2017 de salarissen door te betalen. Overigens was de deelname aan de acties binnen de SKOW 100%.

Als in de toekomst opnieuw acties worden gevoerd zal het bestuur SKOW op basis van de actuele situatie opnieuw haar standpunt bepalen. Er is geen sprake van een automatisme dat salarissen opnieuw doorbetaald zullen, ook als de doelen van acties worden ondersteund.

▪ Eigen risicodragers ziekteverzuim

Met ingang van 1 januari 2017 is de SKOW eigenrisicodragers t.a.v. de kosten voor vervanging wegens ziekteverzuim. Er is wel sprake van een aanvullende verzekering indien verzuim langer duurt dan 42 dagen. Deze aanvulling is ondergebracht bij het Vervangingsfonds. In 2017 is gebleken dat de kosten voor de SKOW lager zijn geweest dan bij een volledige verzekering voor de kosten van ziektevervangings. De gemaakte keuze wordt in 2018 voortgezet.

▪ Vervangingspool

Ook in 2017 participeerde de SKOW in een vervangingspool tezamen met een tweetal schoolbesturen in Leiden en Leiderdorp. De besturen zijn een contract aangegaan met Randstad Onderwijs waarmee Randstad het invalwerk op de scholen coördineert en organiseert m.n. rekening houdend met de bepalingen uit de wet werk en zekerheid zoals die voor het primair onderwijs geldt. Het eerst (school)jaar heeft de pool redelijk goed gefunctioneerd en kon in veel gevallen worden voorzien in vervanging. Vanaf augustus 2017 kan de pool nauwelijks nog vervanging bieden als gevolg van de steeds krappere ruimte op de arbeidsmarkt. Dit gegeven zet grote druk op de te maken keuzes t.a.v. de vervangingspool. In 2018 zal daar mee duidelijkheid over komen.

▪ Schooladviesdienst Wassenaar

Het bestuur van de SKOW heeft kennis genomen van het jaarverslag 2016/2017, de jaarrekening 2016 en de begroting 2017 van de Stichting Schooladviesdienst Wassenaar.

In het kader van de dienstverlening door de SAD is vanaf augustus 2017 sprake van toenemende vraag vanuit de scholen die niet gerealiseerd kan worden binnen de huidige formatieomvang van de SAD.

In overleg met alle scholen / besturen in Wassenaar wordt gezocht naar oplossingen.

Namens het bestuur heeft de directeur-bestuurder deelgenomen aan het jaarlijks overleg met de raad van toezicht van de Schooladviesdienst Wassenaar.

▪ Passend Onderwijs

Ontwikkelingen rond Passend Onderwijs zijn regelmatig besproken. Veelal betrof het informatie die het bestuur ontving vanuit het bestuur van het samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs Leiden, waarvan de directeur-bestuurder SKOW deel uit maakt en sinds november 2017 voorzitter is. Onderwerpen die aan de orde zijn geweest betreffen o.a. uitvoering ondersteuningsplan, ondersteuningsprofielen en de bestuursstructuur van het samenwerkingsverband, naast de meer reguliere zaken als begroting, jaarrekening en jaarverslag.

▪ Schakelklas Wassenaar-Voorschoten

De instroom van vluchtelingenkinderen in de gemeentes Wassenaar en Voorschoten is in 2017 sterk gedaald. Daarnaast heeft de gemeente Voorschoten aangegeven vanaf schooljaar 2017/2018 geen budget meer beschikbaar te stellen waarna de colleges van beide gemeentes het besluit hebben genomen de schakelklas per 8 juli 2017 te beëindigen.

De SKOW die op verzoek werkgever is geweest voor het personeel van de schakelklas, heeft veel inspanningen moeten verrichten om ook op personeelsgebied veel zaken op de juiste wijze af te ronden. Ondanks de relatief korte periode waarin de schakelklas heeft gefunctioneerd kan toch gesproken worden van een succes voor enige tientallen kinderen, die inmiddels allemaal een plaats hebben in het reguliere onderwijs.

▪ Rapportages / mededelingen

Middels bestuursrapportages en mededelingen is het algemeen bestuur gedurende het gehele verslagjaar geïnformeerd over alle zaken die aan de orde zijn geweest. Rapportages en mededelingen zijn steeds uitgebreid besproken indien daar aanleiding voor was, zowel inhoudelijk als qua vormgeving. De besprekingen hebben ook geleid tot verdere verbetering van de rapportages in overeenstemming met de informatiebehoefte van het algemeen bestuur.

Bijlage 2: besproken zaken directiebestuur SKOW

In het directiebestuur SKOW (directeur-bestuurder, locatiedirecteuren en managementassistente) zijn in 2017 o.a. de volgende onderwerpen aan de orde geweest. De lijst betreft een opsomming. Onderwerpen zijn soms meermaals besproken of slechts eenmalig aan de orde geweest.

- Verzuimregistratie
- Flitsbijeenkomsten PPO Leiden (samenwerkingsverband passend onderwijs)
- Tevredenheidsonderzoeken
- Planning onderhoud 2017
- Wijzigingen/veranderingen ScholenCollectief Wassenaar (SCW)
- Koningsspelen
- Vervangingsfonds
- Taalwerkgroep
- Aanmelding eindtoets PO
- Vakantierooster 2017/2018
- Invulformulier weging leerlingen per 1 januari 2017
- Vensters PO / scholen op de kaart
- Vervangingspool
- Jaarplannen en jaarverslagen 2017/2018
- Begroting 2017 e.v.
- Pilot inspectie
- IKC
- Young Engineers / techniekonderwijs
- Snappet
- Veiligheidscoördinator
- Wandelen voor water
- Websites SKOW
- Strategisch Beleidsplan SKOW
- Studiedagen directies/IB-ers
- Taalwerkgroep
- Studiedagen 2017/2018 (planning en inhoud)
- formatie 2017/2018
- Afscheid Ton Beijersbergen
- Schakelklas
- Bestuursrapportages
- Bestuurlijke samenwerking PCSV/Voorschoten
- Netwerk middenmanagement
- Afscheid Cees van der Ploeg
- De Leidse Aanpak
- Arbeidsinspectie
- Evaluatie 2016/2017
- Jaarplanning 2017/2018
- Signaleringsonderzoeken en resultaten
- Basisonderwijs-voortgezet onderwijs (BOVO): adviezen
- Faseonderwijs Bonifaciussschool
- Bestuursformatieplan
- Samenwerking Parnassys/WMK
- Ambtjubilea 2017
- Schoolgidsen
- Digitalisering personeelsdossier
- Personele zaken
- Mediawijsheid
- Plaatsingsproblematiek Wassenaarse basisscholen
- Nascholing 2017/2018
- Verzuimbeleid SKOW
- Stichting Leergeld
- Nieuwe regels bescherming persoonsgegevens
- Eindtoets primair onderwijs

- Cupella / taakbeleid
- Voortgang LOF trajecten
- Stakingsacties personeel
- Toelatingsbeleid
- Vakantierooster 2018/2019
- Protocol 'Gescheiden ouders'
- Arbobeleid
- Dag van de Leraar
- Werkkostenregeling
- iPads leerkrachten

Het voert te ver om in het kader van dit jaarverslag inhoudelijk in te gaan op de overlegonderwerpen. De belangrijkste doelen van het directiebestuur t.w. informeren van elkaar, afstemmen van de onderwerpen binnen de scholen, meningsvorming managementteam, besluitvorming en collegiale ondersteuning zijn in 2017 in grote mate bereikt.

Het directiebestuur hanteert een verslaglegging van haar vergaderingen. Voor de verslaglegging was in 2017 ondersteuning beschikbaar.

Bijlage 3: ontwikkelingen / opbrengsten / resultaten

Bovenschools

Opbrengstgericht werken

Opbrengstgericht werken is één van de kerntaken van het onderwijs en heeft daarom ook in 2017 de voortdurende aandacht gehad binnen de scholen van de SKOW. Op de scholen wordt na elke toetsperiode zowel op individueel, groeps-, als schoolniveau gekeken naar behaalde resultaten. De gemaakte analyses vormen vervolgens de input voor het opstellen van groepsplannen waarin (nieuwe) doelen worden gesteld voor de voorliggende periode. De locatiedirectie stelt op basis van de analyse i.s.m. met de intern begeleider de schooldoelen vast die weer het kader vormen voor de voorliggende periode.

Het gaat bij opbrengstgericht werken niet alleen om de eindresultaten. Het proces is ook van belang.

Opbrengsten zijn mede de basis voor het stellen van nieuwe realistische doelen en daarmee een start voor vervolgvactiteiten. Het groepsplan is het basisdocument voor het handelen van de leerkracht. Binnen de scholen is in 2017 een aanvang gemaakt met de transformatie van het groepsplan naar een onderwijsplan.

Het onderwijsplan betekent uiteindelijk een administratieve lastenverlichting en biedt tevens per leerjaar een goed overzicht van de doelen die gesteld worden.

In 2017 is het werken met tablets op alle drie de scholen verder uitgebreid. Binnen het vakgebied rekenen wordt de tablet (groepen 4 t/m 8) inmiddels gezien als het meest belangrijk hulpmiddel en zijn de traditionele reken(werk)boeken nauwelijks meer in gebruik. De werkwijze draagt mede bij aan de behaalde goede resultaten. In 2017 was ook sprake van (meer) inzet van tablets bij het taalonderwijs m.n. op het gebied van spelling. De ervaringen die worden opgedaan worden gedeeld om op die wijze de kwaliteit nog verder te verbeteren. Werken met tablets vergroot het adaptief en personaliserend leren van kinderen.

Het stellen van doelen is inherent aan alle activiteiten in het onderwijs. Leerkrachten bewust maken van het stellen van doelen op persoonlijk niveau en bijvoorbeeld klassenniveau is ook in 2017 steeds actueel geweest. Het doelgericht werken zal ook de komende jaren veel aandacht blijven krijgen zowel voor school, leerkrachten als leerlingen.

Referentieniveaus taal en rekenen

De gebruikte methodes in combinatie met o.a. digitale middelen bieden de leerkrachten voldoende handvatten voor een onderwijsaanbod waarmee de kinderen aan het eind van de basisschool kunnen voldoen aan de door de overheid gestelde referentieniveaus.

Voor de tweede keer is in 2017 middels de eindtoets primair onderwijs een terugkoppeling gegeven van de referentieniveaus. Ouders worden jaarlijks geïnformeerd over de betekenis van de referentieniveaus die gehanteerd worden op de gebieden lezen, taalverzorging en rekenen. Voor het basisonderwijs wordt referentieniveau 1F gezien als het functionele niveau. Bij de opgenomen resultaten per school hieronder, wordt steeds het percentage kinderen vermeld dat op de onderscheiden gebieden het niveau 1 F heeft behaald.

Passend Onderwijs

In 2017 is vanuit het samenwerkingsverband passend onderwijs aandacht aan het monitoren van de mate waarin scholen handelingsgericht werken conform het gestelde in het ondersteuningsplan passend onderwijs PPO Leiden.

Ook aan de procedures die leiden tot extra ondersteuning voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeftes, zijn in 2017 weer meer in overeenstemming gebracht met de afspraken in het samenwerkingsverband.

De scholen werken structureel met zogenaamde ondersteuningsteams en maken ook gebruik van het expertteam als daar aanleiding voor is. Ook de betrokkenheid van een 'gezinsdeskundige' in de ondersteuningsteams naast de 'onderwijsdeskundige' is, indien nodig, steeds sterker verankerd.

Ouderbetrokkenheid is verder versterkt. Ouders zijn één van de partners binnen het ondersteuningsteam en worden vroeg betrokken bij het proces van realiseren van extra ondersteuning voor kinderen.

In 2017 zijn de scholen betrokken geweest bij de diverse monitors die uitgezet zijn door het samenwerkingsverband passend onderwijs om inzicht te verkrijgen in de ontwikkeling van passend onderwijs.

Integraal Personeelsbeleid (IPB)

- In 2017 is op alle drie de scholen aandacht besteed aan onderdelen van personeelsbeleid. Zo is uitvoering gegeven aan de afspraken uit CAO-po 2016, waarbij de begeleiding van jonge leerkrachten geconcretiseerd is i.s.m. de SAD. Andere zaken die aan de orde zijn geweest betreffen het vervangingsbeleid en het participeren in een verbangingspool met een drietal besturen uit Leiden en Leiderdorp.

Ook professionalisering was belangrijk in 2017. Binnen de gesprekkencyclus is professionalisering een vast gespreksonderwerp en wordt gesproken over de mogelijkheden die er zijn. De SKOW wil veel opleidingstrajecten faciliteren, vanzelfsprekend als deze trajecten goed aansluiten bij de doelen die de school stelt in combinatie met de persoonlijke ontwikkeling van werknemers.

Binnen het taakbeleid blijft het geconstateerde verschil tussen feitelijke taakbelasting en beleefde taakbelasting een voortdurend gespreksonderwerp. Ondanks het feit dat leerkrachten zelf betrokken zijn bij het normeren van taken blijkt dat de werkdruk als hoog wordt beleefd terwijl de gestelde taken wel binnen de jaartaak gerealiseerd moeten kunnen worden.

- De gesprekkencyclus is in 2017 uitgevoerd als gepland. Op alle drie de scholen zijn de verschillende gesprekken aan de orde (geweest). De cyclus is inmiddels een structureel onderdeel van het personeelsbeleid binnen de scholen.

Kwaliteitszorg

Alle hierboven en hierna genoemde items betreffen kwaliteitszorg. Behoud en verbetering van kwaliteit heeft ook in 2017 centraal gestaan. Om te bepalen welke aspecten van kwaliteit aandacht behoeven en om deze te monitoren maken we gebruik van diverse instrumenten. De instrumenten zijn geen doel op zich maar bieden kaders om de kwaliteitszorg inzichtelijk te maken.

In 2017 heeft de SKOW deelgenomen aan een pilot van de onderwijsinspectie over de nieuwe vorm van toezichthouden, t.w. bestuursgericht toezicht. Eind november werd duidelijk dat de SKOW tot de pilotgroep behoorde. Het inspectietoezicht dat plaatsvond in de maanden februari en maart heeft geleid tot een zeer positief rapport, waarin ook de kwaliteitszorg als goed wordt beoordeeld.

Het streven van het bestuur om vanuit een gezamenlijke visie en missie en gedeelde waarden (samen) te werken aan kwaliteitsverbetering van de scholen, werpt zijn vruchten af. Van onderop zijn gezamenlijke beleidsuitgangspunten geformuleerd die vastgelegd zijn in het strategisch beleidsplan en die op breed draagvlak kunnen rekenen binnen de scholen. Het uitwerken van een breed en uitdagend aanbod ter bevordering van talentontwikkeling is zo'n speerpunt dat elke school op zijn eigen wijze vorm aan het geven is. Een andere prioriteit, namelijk het realiseren van goede leerresultaten zowel op cognitief als sociaal-emotioneel gebied, heeft zich vertaald in een handelingsgerichte werkwijze die op alle scholen zichtbaar is en zich Het werken aan een voortdurende professionalisering van de locatie-directeuren en de teamleden is nog volop in ontwikkeling, maar staat ook zeker niet meer in de kinderschoenen. Het bestuur faciliteert en stimuleert actief de ontwikkeling van specifieke expertise binnen de schoolteams.

Schoolspecifiek

De schoolspecifieke ontwikkelings- / verbeteractiviteiten zijn m.i.v. het bestuursverslag 2016 puntsgewijs weergegeven. Bij enkele punten zijn opmerkingen toegevoegd ter toelichting. De lijst heeft niet de intentie volledig te zijn maar geeft wel een goed inzicht in de zaken die gedurende een jaar aandacht krijgen. Diverse activiteiten zijn inmiddels afgerond en andere zaken zijn gedurende meerdere jaren een speerpunt.

St. Jan Baptistschool

Gekozen verbeterpunten naar aanleiding van het schoolplan	
Thema	Verbeterpunt
Levensbeschouwelijke identiteit	Vorm geven aan actief burgerschap bv. opschonen van de wijk, liefdadigheidsacties <i>Dit blijft een jaarlijks terugkerend item, waarbij in overleg met leerlingenraad steeds bepaald welke aspecten aandacht krijgen.</i>
Sociaal-emotionele ontwikkeling	Kernwaarden van de school vaststellen en verbinden aan 'gewenst / passend' gedrag. <i>Er is een plan van aanpak opgesteld en er is gestart met formuleren kernwaarden. Uitgangspunten van PBS vormen een basis.</i>
Leerstofaanbod	De school heeft de onderwijsbehoeften van de leerlingen m.b.t. Nederlandse taal deugdelijk in kaart gebracht en gekoppeld aan een analyse, conclusies en (uitgevoerde) interventies. <i>Er is specifieke aandacht geweest voor aanbod NT-2 i.v.m. substantiële toename aantal anderstalige kinderen.</i>
	Introduceren van begrijpend luisteren in de groepen 1 en 2 <i>Het aandachtgebied is verder ontwikkeld binnen de kaders van de werkwijze groepen 1 en 2.</i>
Taalleesonderwijs	Invoeren van een programma voor woordenschat <i>Woordenschat blijft een aandachtsgebied zeker in relatie met anderstalige kinderen. De implementatie van de nieuwe methode voor taalonderwijs betekent ook extra aandacht voor woordenschat. Gebruik van toetsen uit CITO-LVS in de vorm van '0-meting' wordt overwogen.</i>
	Leesplezier bevorderen <i>De bibliotheek draait erg goed en er wordt structureel aandacht besteed aan leesplezier.</i>
Rekenen en wiskunde	Verdere individualisering van het rekenonderwijs met behulp van Snappet <i>Het gebruik van Snappet bij het rekenonderwijs is verder geoptimaliseerd. Er wordt steeds individueeler gewerkt en steeds meer onafhankelijk van de methode.</i>
Wereldoriëntatie	Invoeren van programma voor wetenschap en techniek <i>Er is een nieuwe methode voor dit vakgebied gekozen t.w. 'Blink'. Er is inmiddels gestart met de implementatie van deze digitale methode</i>
ICT	Bekijken van de mogelijkheid om een internetprotocol te gaan gebruiken voor de leerlingen.
	Maken van een ICT beleidsplan / verbeterplan. <i>Er is een ICT-puntenplan opgesteld en er is gestart met de uitvoering daarvan.</i>
	Leraren kunnen het touchscreen optimaal gebruiken ter ondersteuning van hun lessen. <i>Het touchscreen is in alle groepen een geïntegreerd ondersteuningsmiddel. Gebruik is gemeengoed. Optimalisering heeft aandacht gekregen. In 2017 heeft de ICT-coördinator haar taken neergelegd. In vervanging is in beperkte mate kunnen voorzien.</i>
Bewegingsonderwijs	Ontwikkelen van een beweegplein (www.beweegwijs.nl) <i>Het Beweegplein is volop in gebruik onder begeleiding van Talentum. De juniorcoaches begeleiden de leerlingen.</i>

	<p><i>Groep 8 krijgt een steeds grotere rol bij het opzetten van het plein. De ontwikkeling van het beweegplein wordt in 2018 afgerond waarna m.n. borging aandacht krijgt</i></p>
Pedagogisch handelen	<p>Ontwerpen van een portfolio voor de kinderen.</p> <p><i>De reflectiemappen zijn nu ook in ontwikkeling voor de groepen 4 en 5. Een tussentijdse evaluatie zal mede leidend worden voor de keuzes die gemaakt gaan worden t.a.v. een portfolio voor de kinderen uit de groepen 6 t/m 8.</i></p>
Didactisch handelen	<p>Realisatie van een doorlopende lijn van groep 1, groep 2 (naar groep 3)</p> <p><i>De lijn van groep 1 naar groep 2 is gerealiseerd mede dankzij de faciliteiten van het LOF (Lerarenontwikkelfonds). Borging blijft aandacht behoeven. Oriëntatie op mogelijkheden van de lijn naar groep 3 is gestart.</i></p>
Actieve en zelfstandige houding	<p>Uitbreiden coöperatieve werkvormen</p> <p><i>Coöperatieve werkvormen worden in alle groepen toegepast. Minstens drie per week. Borging van de continuïteit is van belang. Er is sprake van enkele leerkrachten die kartrekker zijn.</i></p>
Zorg en begeleiding	<p>Het implementeren van het schoolspecifieke zorgplan</p> <p><i>Het schoolspecifieke zorgplan is de basis van het werken aan de leerlingenzorg.</i></p> <p>Parnassys beter leren gebruiken</p> <p><i>Parnassys wordt nu gebruikt in overeenstemming met de behoeften.</i></p>
Afstemming	<p>De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.</p> <p><i>Door goede onderwijsplannen, interventies, verlengde instructie en doelgericht werken is de afstemming verder verbeterd.</i></p> <p>Optimaliseren van Snappet voor het rekenonderwijs</p> <p><i>Er is sprake van een Snappet-coördinator waardoor de mogelijkheden van Snappet steeds beter benut worden.</i></p>
Hoogbegaafdheid	<p>Onderzoeken naar de mogelijkheden van ontwerp- / onderzoekend leren.</p> <p><i>Er is ook dit jaar weer een project ontwerp- / ontdekkend leren uitgevoerd. Deze wijze van onderwijs zal steeds onderdeel blijven uitmaken van het curriculum</i></p>
Schoolklimaat	<p>Maken van een ongevallenregistratie</p> <p><i>Er is sprake van een systeem van ongevallenregistratie waarbij ook de tussenschoolse opvang is opgenomen.</i></p>
Kwaliteitszorg	<p>De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.</p> <p>De onderwijsbehoeften zijn door de leraren geformuleerd op kind- en groepsniveau (groepsoverzicht) en voorzien van een analyse, conclusies en interventies.</p> <p><i>Door de aandacht op dit punt steeds te intensiveren en steeds goede analyses te maken, kennen we onze populatie goed en stemmen we onze onderwijsplannen ook steeds meer af op de behoeften van de leerling.</i></p>

Resultaten CITO-eindtoets 2013 t/m 2017:

St. Jan Baptist	2013	2014	2015	2016	2017
Standardscore	538,4	532,4	537,9	536,5	539,5
Taal	75,0 / 100	71,4 / 100	101,7 / 135	98 / 135	101,5 / 135
Rekenen	42,1 / 60	35,2 / 60	65,1 / 85	58,7 / 85	65,9 / 85
Studievaardigheden	29,3 / 40	28,9 / 40	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Wereldoriëntatie	63,2 / 90	57,7 / 90	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

In bovenstaande tabel zijn de resultaten opgenomen van de jaren 2013 t/m 2017. Het gemiddeld aantal goed gemaakte vragen wordt steeds afgezet t.o.v. het totaal aantal vragen per vakgebied. Het onderdeel wereldoriëntatie wordt niet verwerkt in de standardscore.

Sinds de invoering van de Eindtoets primair onderwijs m.i.v. 2015 maakt het onderdeel studievaardigheden en wereldoriëntatie geen deel meer uit van de rapportage.

Referentieniveaus	Lezen	Taalverzorging	Rekenen
	100 %	100 %	100 %

Toelichting:

Voor de tweede keer is in 2017 middels de eindtoets primair onderwijs een terugkoppeling gegeven van de referentieniveaus op de gebieden lezen, taalverzorging en rekenen. Voor het basisonderwijs wordt referentieniveau 1F gezien als het streefniveau. In de tabel wordt steeds het percentage kinderen vermeld dat op de onderscheiden gebieden het niveau 1 F heeft behaald.

Uitstroomgegevens 2013 t/m 2017:

St. Jan Baptist	2013	2014	2015	2016	2017
VMBO	4	7	5	4	1
VMBO (t)	6	5	7	7	4
VMBO (t) / HAVO	0	3	3	4	3
HAVO/VWO/GYM/TTO	19	13	16	16	18

In bovenstaande tabel staat aangegeven hoeveel kinderen uit groep 8 naar welke vorm van voortgezet onderwijs zijn uitgestroomd in de jaren 2013 t/m 2016.

St. Jozefschool

Gekozen verbeterpunten naar aanleiding van het schoolplan	
Thema	Verbeterpunt / Toelichting
Sociaal-emotionele ontwikkeling	Benutten groepsplanmodule SCOL voor planning lessen <i>Is uitgevoerd in nauw overleg met IB-er tijdens de groepsbesprekingen. De</i>
Leerstofaanbod	Leerlingen met aan taalachterstand krijgen een passend aanbod op hun eigen niveau om zo snel mogelijk de achterstanden in te halen <i>Er is scholing gevolgd, verzorgd door HCO in onderwijs aan anderstaligen.</i> Komen tot de keuze of we doelgericht of methodegericht willen werken bij rekenen <i>Op basis van de ontwikkeling van Snappet is gekozen om de werkwijze 'methode' te hanteren, waarbij sprake is van convergente differentiatie en er vervolgens voldoende ruimte is van divergente differentiatie.</i>
Taalleesonderwijs	Spellingonderwijs aanbieden op de tablets <i>Snappet wordt in groep 4 t/m 8 structureel ingezet voor Spelling. Tevens wordt in deze groepen ook het onderdeel taal regelmatig op de tablets verwerkt.</i> Er wordt een leerlijn 'begrijpend lezen' ontworpen. De doelen worden gekoppeld aan activiteiten en die worden op hun beurt weer gekoppeld aan andere vakken. <i>Begrijpend lezen methode wordt vakoverstijgend aangeboden. Er is een overzicht van alle te behalen leerdoelen per groep gemaakt. Leerkrachten bepalen per groep bij welke lessen en vakken de leerdoelen structureel terugkomen. Daarnaast wordt met behulp van de teksten van Nieuwsbegrip geoefend in het verwerken van de zogeheten "tien euro woorden". Dit wordt doorgezet naar de teksten van bijvoorbeeld aardrijkskunde en geschiedenis. Implementatie nog niet afgerond.</i>
Wereldoriëntatie	Implementeren methode natuur en techniek. <i>De nieuwe methode "Blink" is ingevoerd voor groep 5 t/m 8. In groep 3/4 werken we met de voorloper "wereldoriëntatie" van dezelfde uitgever. Deze methoden werken volledig digitaal.</i> <i>In de periode september t/m november zijn er in de groepen 5, 6 en gastlessen techniek verzorgd door Young Engineers met technisch lego.</i>
Pedagogisch handelen	Ontwikkelen portfolio voor de leerlingen. <i>Een portfolio geeft inzicht in het (eigen) werk van de kinderen. Het portfolio is er nu in alle groepen. Er is een document beschikbaar waarin staat hoe in elke groep het portfolio persoonlijk wordt gemaakt en welke onderdelen er in kunnen komen</i>
Didactisch handelen	De leraren zorgen ervoor dat de leerlingen actief luisteren, dat ze goed opletten tijdens de uitleg. <i>In een aantal groepen wordt projectmatig of vakoverschrijdend gewerkt. Dit krijgt de komende jaren een verdere uitwerking in meerdere groepen om het aanbod meer inhoud te geven. Betrokkenheid van leerlingen verbetert als gevolg van koppeling vakgebieden.</i>

Actieve en zelfstandige houding	<p>Doorgaande lijn in de groepen t.a.v. het gebruik van coöperatieve werkvormen</p> <p><i>Er was sprake van een workshop coöperatief leren voor het team. Elke leerkracht beschikt over een handleiding met talloze verschillende coöperatieve werkvormen. Er is sprake van afspraken over te gebruiken werkvormen. Komend jaar zullen nog enkele werkvormen worden ingevoerd.</i></p>
Zorg en begeleiding	De school heeft de procedure voor de bespreking van de resultaten op de tussentoetsen vastgelegd in een procedure (workflow).
	Schoolondersteuningsplan actualiseren op basis van perspectief op school (POS)
	Het schoolspecifieke zorgplan actualiseren
	<i>Is afgerond.</i>
Afstemming	<p>Snappet inzetten voor OPP leerlingen, zodanig dat ze mee kunnen doen met de instructie</p> <p><i>OPP leerlingen zijn kinderen die extra ondersteuning krijgen en waarvoor een ontwikkelingsperspectief (OPP) is opgesteld. Snappet wordt inmiddels ingezet voor deze kinderen.</i></p>
Talentontwikkeling	<p>Leerkrachten begeleiden in het lesgeven in plusgroepen op alle vakgebieden.</p> <p><i>Dit was een zeer belangrijk speerpunt binnen de school in 2017. Het aangevraagde en toegekende LOF-budget betekent een enorme stimulans in de ontwikkeling van competenties. Er zijn goede stappen gemaakt. Project kost meer tijd dan voorzien. Het onderwerp blijft een belangrijk speerpunt de komende jaren.</i></p>
Opbrengstgericht werken	<p>Klassenbezoeken door IB-er.</p> <p><i>De klassenbezoeken vinden plaats en krijgen een structureel karakter.</i></p>
Opbrengsten	<p>De taalresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen tenminste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.</p> <p>De rekenresultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen tenminste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.</p> <p><i>Er is sprake van goede eindresultaten. De resultaten liggen boven het niveau dat verwacht mag worden.</i></p>
Hoogbegaafdheid	Klassenobservaties door specialist hoogbegaafdheid invoeren
	Vakken verrijken met Bloom opdrachten
	<p>Leerlijn planmatig handelen opstellen</p> <p><i>Klassenobservaties zijn op verzoek verricht. Er is weer vooruitgang geboekt met implementeren van Bloom opdrachten en de leerlijn planmatig handelen is in ontwikkeling. De twee laatste genoemde items blijven de komende jaren aandacht vragen.</i></p>
Professionele cultuur	<p>Leraren houden hun bekwaamheidsdossier op orde.</p> <p>Beter positioneren van bekwaamheidsdossier binnen IPB / persoonlijke ontwikkeling.</p> <p><i>Bekwaamheidsdossier is steeds onderwerp van gesprek binnen de gesprekkencyclus. Er kunnen nog stappen gemaakt worden t.a.v. de bekwaamheidsdossiers</i></p>

Introductie en begeleiding	Aanpassen protocol begeleiding startende leerkrachten i.v.m. nieuwe CAO. <i>Gerealiseerd.</i>
Sociale en fysieke veiligheid	Opstellen actieplan sociale veiligheid <i>Alle onderdelen die horen bij het actieplan sociale veiligheid zijn geactualiseerd en opgenomen in Vensters PO. De leerling- en oudertevredenheidsvragenlijsten zijn ingevuld en gepubliceerd op scholenopdekaart.nl. Uit de vragenlijsten blijkt dat de leerlingen en ouders zeer tevreden zijn over de school. De RI&E is actueel en voldoet aan de gestelde eisen.</i>
Kwaliteitszorg	De school werkt consistent vanuit het schoolplan, de jaarplannen en projectplannen aan verbeteractiviteiten.

Resultaten CITO-eindtoets 2013 t/m 2017:

St. Jozefschool	2013	2014	2015	2016	2017
Standardscore	530,0	535,4	539,2	539,6	538,2
Taal	64,4 / 100	72,8 / 100	105,6 / 135	101,6 / 135	100,2 / 135
Rekenen	33,8 / 60	40,7 / 60	65,5 / 85	64,8 / 85	61,2 / 85
Studievaardigheden	25,3 / 40	29,9 / 40	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Wereldoriëntatie	62,5 / 90	65,0 / 90	62,0 / 90	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

In bovenstaande tabel zijn de resultaten opgenomen van de jaren 2013 t/m 2017. Het gemiddeld aantal goed gemaakte vragen wordt steeds afgezet t.o.v. het totaal aantal vragen per vakgebied. Het onderdeel wereldoriëntatie wordt niet verwerkt in de standardscore.

Sinds de invoering van de Eindtoets primair onderwijs m.i.v. 2015 maakt het onderdeel studievaardigheden geen deel meer uit van de rapportage. In 2016 maakt het onderdeel wereldoriëntatie geen deel meer uit van de rapportage.

Referentieniveaus	Lezen	Taalverzorging	Rekenen
	97 %	97 %	90 %

Toelichting:

Voor de tweede keer is in 2017 middels de eindtoets primair onderwijs een terugkoppeling gegeven van de referentieniveaus op de gebieden lezen, taalverzorging en rekenen. Voor het basisonderwijs wordt referentieniveau 1F gezien als het streefniveau. In de tabel wordt steeds het percentage kinderen vermeld dat op de onderscheiden gebieden het niveau 1 F heeft behaald.

Uitstroomgegevens 2013 t/m 2017:

St. Jozefschool	2013	2014	2015	2016	2017
VMBO	12	9	5	4	6
VMBO (t)	3	5	8	4	4
VMBO (t) / HAVO	6	0	0	4	3
HAVO/VWO/GYM/TTO	10	14	17	19	17

In bovenstaande tabel staat aangegeven hoeveel kinderen uit groep 8 naar welke vorm van voortgezet onderwijs zijn uitgestroomd in de jaren 2013 t/m 2017.

St. Bonifaciuschool

Gekozen verbeterpunten naar aanleiding van het schoolplan	
Thema	Verbeterpunt
Sociaal-emotionele ontwikkeling	<p>Er wordt een start gemaakt in het herschrijven van schoolregels in gedragsafspraken in PBS-stijl.</p> <p><i>Er zijn afspraken in PBS-stijl gemaakt. Implementatie is gestart. Er wordt iedere week in de klas en tijdens de overblijf aandacht besteed aan een nieuwe afspraak.</i></p> <p>Leerkrachten voelen zich competent in het voeren van kindgesprekken en kunnen daarmee de nodige kennis opdoen waarmee voldaan kan worden aan de onderwijsbehoeftes van het kind.</p> <p><i>Er is aandacht geweest voor kindgesprekken i.s.m. SAD. Daarnaast is door een student toegepaste psychologie onderzoek gedaan naar kindgesprekken. Uit beide is gebleken dat de collega's bekwaam zijn in het voeren van kindgesprekken.</i></p>
Taallesonderwijs	<p>Keuze van een geschikte methode voor de groepen 1/2.</p> <p><i>Er is een keuze gemaakt voor Kleuterplein. Implementatie is gestart.</i></p> <p>Spelling- en taalonderwijs aanbieden op de tablets</p> <p><i>Er wordt in de groepen 4 t/m 8 gebruik gemaakt van Snappet naast de methode Taal Actief. Snappet vervangt niet de spellingslessen van Taal Actief, maar wordt ingezet als extra oefening. Bij het onderdeel taal worden de oefeningen van Snappet gebruikt als herhaling en ingezet op geëigende momenten.</i></p> <p>Keuzes maken t.a.v. onderdelen toets 'beginnende geletterdheid' (groepen 1/2).</p> <p><i>De toets wordt niet meer standaard ingezet, alleen als er twijfel is over doorstroming van kinderen en bij de OND-kinderen. Voor de laatstgenoemde kinderen betreft het de doorstroming van groep 2 naar 3.</i></p>
Rekenen en wiskunde	<p>Bekijken van het rekencurriculum in groep 1-2 bij de keuze voor een nieuwe methode</p> <p><i>Naast de keuze voor Kleuterplein is ook afgesproken dat de methodiek van Julie Menne uitgangspunt blijft voor rekenen.</i></p> <p>Individuele aanpassing eindoelen rekenen en wiskunde (Snappet).</p> <p><i>Afgesproken is dat de niveaus nog niet gaan aangepast worden. Wel wordt bij een aantal kinderen (groep 7) een pilot gestart.</i></p>
ICT	<p>Bekijken van mogelijkheden van het tabletonderwijs.</p> <p><i>Snappet blijft een aandachtspunt aangezien het een belangrijk middel binnen het onderwijs is. De ontwikkelingen van Snappet zorgen voor jaarlijkse vernieuwingen. Deze worden nauwgezet gevolgd en steeds vindt een zorgvuldige afweging plaats of het een toegevoegde waarde betreft.</i></p>
Actieve en zelfstandige houding	<p>Evaluatie ouder-kind gesprekken groep 6-8</p> <p><i>Ouder-kind gesprekken zijn van toegevoegde waarde. De gesprekken worden uitgebreid naar de groep 5. Voor groep 4 wordt vooralsnog niet gekozen voor deze gesprekken.</i></p>

Klassenmanagement	Verbeteren van klassenmanagement tijdens de werkles in groep 1-2
Zorg en begeleiding	De school heeft de procedure voor de bespreking van de resultaten op de diverse toetsen (tussentoetsen en eindtoets) in een procedure.
	De school heeft de procedure voor de bespreking van de resultaten op de vragenlijsten m.b.t. de sociale competenties vastgelegd in een procedure.
	<i>Beide doelen zijn gerealiseerd.</i> Standaardiseren van groepsplannen <i>In het kader van opbrengstgericht en handelingsgericht werken wordt er nu gewerkt met onderwijsplannen op de vakgebieden lezen, spelling en rekenen.</i>
Afstemming	Implementatie HGW <i>Implementatie ouder-kind gesprekken is een toegevoegde waarde. HGW blijft een ontwikkelpunt en zal terugkomen in de jaarplannen.</i>
Talentontwikkeling	Werkwijzen (bijvoorbeeld Bloom) toepassen in alle groepen bij meerdere vakken <i>Dit blijft een verbeterpunt. Het blijft lastig om de taxonomie van Bloom te gebruiken en in te passen bij verschillende vakken.</i>
Passend onderwijs	Schoolondersteuningsprofiel actualiseren. <i>In het zorgplan (voorheen schoolondersteuningsprofiel) wordt beschreven op welke wijze de leerlingenzorg op schoolniveau is georganiseerd. Het zorgplan is een dynamisch document en wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld.</i>
Hoogbegaafdheid	Specialisme/scholing hoogbegaafdheid binnen het team <i>Twee leerkrachten nemen deel aan het lokale netwerk HB. Ze zijn samen de 'kartrekkers' van het onderwerp op schoolniveau. Verdere professionalisering middels scholing.</i>
	Planmatig gebruik maken van de expertise binnen de stichting <i>Er is ook dit jaar samenwerking aangegaan. Vooral op het gebied van talentvolle kinderen is meerdere keren gesproken met deskundigen waarmee intern de deskundigheid verbeterd. Blijft wel een punt van aandacht.</i>
Organisatiestructuur	Een gedegen interventie om de overgang van groep 1, naar 2, naar 3 te vergemakkelijken <i>Er is deelgenomen aan een cursus omtrent de problematiek die er bestaat rondom de overgang van groep 2 naar groep 3. Het onderwerp is meermalen besproken in een bouwvergadering maar het onderwerp is nog niet afgerond.</i>
Introductie en begeleiding	Aanpassen protocol begeleiding startende leerkrachten i.v.m. nieuwe CAO. <i>Protocol is vastgesteld en geïmplementeerd.</i>
Persoonlijke ontwikkelplannen	Beter positioneren van bekwaamheidsdossiers binnen IPB / persoonlijke ontwikkeling. <i>Collega's stellen hun POP iedere 3 jaar op en herzien, vullen aan of schaven hun POP na afronding van ieder schooljaar bij waarbij ook aandacht is voor actualiseren van bekwaamheidsdossier.</i>

Schoolklimaat	De school zet planmatig vragenlijsten in om de veiligheidsbeleving van de leerlingen te meten.
	Implementeren van klassenbezoek door ouders <i>Groepsbezoeken door ouders is inmiddels een jaarlijks terugkerend iets geworden.</i>
Interne communicatie	Blijvend onderhouden feedback cultuur en interne communicatie <i>Heeft specifieke aandacht gekregen in teambijeenkomsten. Leerkrachten zijn in staat om feedback te geven en te ontvangen.</i>
Kwaliteitszorg	Uitvoeren gesprekkencyclus SKOW <i>Is gerealiseerd.</i>
	Realiseren onderwijsplannen Zie ook zorg en begeleiding

Resultaten CITO-eindtoets 2013 t/m 2017:

	2013	2014	2015	2016	2017
Standardscore	538,9	538,4	540,2	541,1	542,2
Taal	74,9 / 100	75,3 / 100	106,2 / 135	105,4 / 135	107,4 / 135
Rekenen	44,3 / 60	44,1 / 60	67,6 / 85	66,4 / 85	68 / 85
Studievaardigheden	30,8 / 40	32,1 / 40	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Wereldoriëntatie	66,7 / 90	69,9 / 90	67,5 / 90	n.v.t.	n.v.t.

Toelichting:

In bovenstaande tabel zijn de resultaten opgenomen van de jaren 2013 t/m 2017. Het gemiddeld aantal goed gemaakte vragen wordt steeds afgezet t.o.v. het totaal aantal vragen per vakgebied. Het onderdeel wereldoriëntatie wordt niet verwerkt in de standardscore.

Sinds de invoering van de Eindtoets primair onderwijs m.i.v. 2015 maakt het onderdeel studievaardigheden geen deel meer uit van de rapportage. In 2016 maakt het onderdeel wereldoriëntatie geen deel meer uit van de rapportage.

Referentieniveaus	Lezen	Taalverzorging	Rekenen
	100 %	97 %	97 %

Toelichting:

Voor de tweede keer is in 2017 middels de eindtoets primair onderwijs een terugkoppeling gegeven van de referentieniveaus op de gebieden lezen, taalverzorging en rekenen. Voor het basisonderwijs wordt referentieniveau 1F gezien als het streefniveau. In de tabel wordt steeds het percentage kinderen vermeld dat op de onderscheiden gebieden het niveau 1 F heeft behaald.

Uitstroomgegevens 2013 t/m 2017:

St. Bonifaciuschool	2013	2014	2015	2016	2017
VMBO	2	7	7	4	5
VMBO (t)	11	2	5	1	4
VMBO (t) / HAVO	2	0	4	4	4
HAVO/VWO/GYM/TTO	17	18	14	18	17

In bovenstaande tabel staat aangegeven hoeveel kinderen uit groep 8 naar welke vorm van voortgezet onderwijs zijn uitgestroomd in de jaren 2013 t/m 2017.

Bijlage 4: verklaring gebruikte afkortingen

(Het betreft de afkortingen zoals die in het onderwijs gebruikt worden).

Arbo	- Arbeidsomstandigheden
BGZ	- BedrijfsGezondheidsZorg
BHV	- Bedrijfshulpverlening
BIO	- Beroepen in Onderwijs
BOVO	- Basisonderwijs Voortgezet onderwijs
CAO	- Collectieve Arbeidsovereenkomst
CITO	- Centraal Instituut Toetsontwikkeling
ERD	- Eigen RisicoDrager
CPS	- Christelijk Pedagogisch Studiecentrum
DI	- Duurzame Inzetbaarheid
FPU	- Flexibele Pensioenuittreding
GMR	- Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad
HAVO	- Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HCO	- Haags Centrum voor Onderwijsbegeleiding
HGW	: Handelingsgericht werken
ICT	- Informatie- en communicatietechnologie
IHP	- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs
IKC	- Integraal Kindcentrum
IPB	- Integraal Personeelsbeleid
MOP	- Meerjaren onderhoudsplanung
MR	- Medezeggenschapsraad
OHM	- Onderwijsbureau Hollands Midden
OPP	- Ontwikkelingsperspectief
OR / OV / OC	- Ouderraad / Oudervereniging / Oudercommissie
PF	- Participatiefonds
PBS	- Positive Behavior Support
PO	- Primair Onderwijs
POS	- Perspectief op school
PPO	- Passend Primair Onderwijs
RI&E	- Risico-inventarisatie en Evaluatie
RT	- Remedial Teaching
SAD	- Schooladviesdienst
SBO	- Speciaal Basisonderwijs
SCOL	- Sociale Competentie Observatielijst
SCW	- ScholenCollectief Wassenaar
SKOW	- Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar'
SKW	- Stichting Kinderdagverblijven Wassenaar (inmiddels: Norlandia)
TTO	- Tweetalig Onderwijs
SOP	- Schoolondersteuningsprofiel
VMBO	- Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
Verus	- Vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs
VF	- Vervangingsfonds
VLL	- Veilig Leren Lezen (methode aanvankelijk lezen)
VO	- Voortgezet Onderwijs
VVE	- Voor- en vroegschoolse educatie
VWO	- Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
Wet BIO	- Wet beroepen in Onderwijs
WMK po	- Werken met Kwaliteitskaarten primair onderwijs
WOR	- Wassenaarse Onderwijs Raad
WPO	- Wet Primair Onderwijs
3VO / VVN	- Veilig Verkeer Nederland

Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar

Jaarrekening 2017

Telefoon: 070-5113934
Website: www.skowassenaar.nl
E-mail: bsjozef@xs4all.nl

Jaarrekening

Inhoudsopgave	55
Balans na resultaatbestemming per 31 december 2017	56
Staat van baten en lasten 2017	58
Kasstroomoverzicht 2017	59
Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	60
Gegevens over de rechtspersoon	67
Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2017	68
Overzicht geoordeelde doelsubsidies OCW	72
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	73
Toelichting op de staat van baten en lasten 2017	74
(Voorstel) bestemming van het resultaat	78
Gebeurtenissen na balansdatum	79
Overzicht verbonden partijen	80
WNT-verantwoording 2017	81
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	83

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2017

1	Activa	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
		€	€
1.1.2	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	18.703	21.169
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	304.610	334.708
1.1.2.4	Overige materiële vaste activa	<u>73.809</u>	<u>73.729</u>
		397.122	429.606
1.1.3	<u>Financiële vaste activa</u>		
1.1.3.8	Leningen en waarborgsommen	<u>73.620</u>	<u>73.470</u>
		73.620	73.470
1.2.2	<u>Vorderingen</u>		
1.2.2.2	Ministerie van OCW	172.719	161.048
1.2.2.3	Gemeenten	0	32.269
1.2.2.10	Overige vorderingen	2.122	12.749
1.2.2.15	Overlopende activa	<u>38.967</u>	<u>51.262</u>
		213.808	257.328
1.2.4	<u>Liquide middelen</u>		
1.2.4.2	Banken	<u>1.802.738</u>	<u>1.539.163</u>
		1.802.738	1.539.163
	Totaal Activa	<u><u>2.487.288</u></u>	<u><u>2.299.567</u></u>

Balans na resultaatbestemming per 31 december 2017

2	Passiva	<u>31 december 2017</u>	<u>31 december 2016</u>
		€	€
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1.1	Algemene reserve	1.180.532	952.075
2.1.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	167.445	168.835
2.1.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	<u>184.588</u>	<u>174.673</u>
		1.532.565	1.295.583
2.2	<u>Voorzieningen</u>		
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	27.038	26.890
2.2.3	Onderhoudsvoorzieningen	<u>621.928</u>	<u>631.001</u>
		648.966	657.891
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.4.8	Crediteuren	44.016	68.476
2.4.9.1	Loonheffing en premies	93.781	101.232
2.4.10	Pensioenpremies	27.301	25.488
2.4.12	Overige kortlopende schulden	34.966	20.491
2.4.19	Overlopende passiva	<u>105.693</u>	<u>130.406</u>
		305.757	346.093
	Totaal Passiva	<u><u>2.487.288</u></u>	<u><u>2.299.567</u></u>

Staat van baten en lasten 2017

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
3	<u>Baten</u>			
3.1	Rijksbijdragen OCW	3.435.603	3.246.675	3.206.208
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	142.147	141.000	136.866
3.5	Overige baten	133.205	103.100	134.432
	Totaal Baten	3.710.955	3.490.775	3.477.506
4	<u>Lasten</u>			
4.1	Personele lasten	2.729.855	2.698.384	2.695.356
4.2	Afschrijvingen	78.111	92.149	87.902
4.3	Huisvestingslasten	271.122	273.500	245.816
4.4	Overige instellingslasten	395.818	361.050	348.095
	Totaal Lasten	3.474.906	3.425.083	3.377.169
	Saldo baten en lasten	236.049	65.692	100.337
5	<u>Financiële baten en lasten</u>			
5.1	Financiële baten	933	2.000	3.749
	Saldo financiële baten en lasten	933	2.000	3.749
	<u>Exploitatieresultaat</u>	<u>236.982</u>	<u>67.692</u>	<u>104.086</u>

Kasstroomoverzicht 2017

	<u>2017</u>	<u>2016</u>
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo baten en lasten	236.049	100.337
Afschrijvingen	78.111	87.902
Mutaties werkkapitaal		
- Vorderingen	43.520	-61.142
- Kortlopende schulden	-40.336	60.251
Mutaties voorzieningen	<u>-8.925</u>	<u>41.928</u>
	308.419	229.276
Ontvangen interest	933	3.749
Betaalde interest	<u>0</u>	<u>0</u>
	933	3.749
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investeringen materiële vaste activa	-45.627	-73.525
(Des)investeringen financiële vaste activa	<u>-150</u>	<u>-2.400</u>
	-45.777	-75.925
Mutatie liquide middelen	263.575	157.100
Beginstand liquide middelen	1.539.163	1.382.063
Mutatie liquide middelen	<u>263.575</u>	<u>157.100</u>
Eindstand liquide middelen	<u><u>1.802.738</u></u>	<u><u>1.539.163</u></u>

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Activiteiten

De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar verzorgt onderwijs aan de bij de scholen ingeschreven leerlingen.

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld, uitgaande van de continuïteitsveronderstelling met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De in de jaarrekening opgenomen bedragen zijn in hele euro's.

Vergelijking met vorig jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten.

schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen;
- de verwachte onderhoudsuitgaven bij bepaling van de bestemmingsreserve onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingprijs onder aftrek van eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Er wordt een activeringsgrens gehanteerd van € 500, investeringen onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste van het resultaat gebracht.

Schoolgebouwen

Het economisch eigendom van de gebouwen is in handen van de gemeente en het juridisch eigendom berust bij het bevoegd gezag. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen aan de passiefzijde van de balans.

Inventaris en duurzame leer- en hulpmiddelen

Als ondergrens voor het activeren van duurzame middelen wordt een bedrag van € 500 aangehouden. Deze ondergrens geldt per artikel of voor een groep van samenhangende artikelen.

De gehanteerde categorieën materiële vaste activa en de bijbehorende afschrijvingspercentages zijn:

Verbouwingen	5,00%	10,00%
Meubilair		5,00%
Inventaris en apparatuur		12,50%
ICT hardware		20,00%
Leermiddelen		12,50%

De afschrijving kan nooit over een langere periode plaatsvinden dan de technische levensduur.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn.

Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgwaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de winst en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

Afgeleide financiële instrumenten

De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van de rekening-courant en spaarrekeningen, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling belenen tot 1 juli 2016 en regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Vlottende activa

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen zijn beschreven onder het onderdeel "financiële instrumenten".

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld in de toelichting op de balans, ter vrije beschikking van het bevoegd gezag en worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan van het bevoegd gezag worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Eigen Vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en lasten. Deze reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige exploitatietekorten.

Reserves worden geacht uit publieke middelen te zijn opgebouwd tenzij expliciet anders is vermeld in de toelichting op de balans.

Bestemmingsreserves worden gevormd met als doel deze in de toekomst aan te wenden voor een specifiek doel. Bestemmingsreserves zijn gevormd op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen.

Bestemmingsreserve publiek

Deze publieke reserve betreft het door het bevoegd gezag reeds bestemde gedeelte van de exploitatieoverschotten van het bevoegd gezag tot en met het verslagjaar.

Bestemmingsreserve privaat

Deze private reserve is opgebouwd uit exploitatieoverschotten uit eigen middelen van het bevoegd gezag tot en met het verslagjaar. Deze reserve muteert na resultaatbestemming. Aan deze reserve ligt een private herkomst ten grondslag.

Resultaatbestemming

De bestemming van het resultaat aan de algemene reserve dan wel de bestemmingsreserve vindt plaats op basis van een besluit van het bevoegd gezag. Het resultaat wordt in principe toegevoegd of onttrokken aan de publieke reserve tenzij aan de middelen een private herkomst ten grondslag ligt.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening is gevormd ter egalisatie van de kosten die verbonden zijn aan het meerjarig planmatig onderhoud en de exploitatievoorzieningen van de gebouwen van het bevoegd gezag. De dotatie aan de voorziening is gebaseerd op de verwachte kosten en de periodiciteit waarmee onderhoudswerken naar verwachting worden uitgevoerd op basis van een opgesteld onderhoudsplan dat door het bevoegd gezag is goedgekeurd. Het uitgevoerde groot onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

Pensioenvoorziening

Het bevoegd gezag heeft voor haar werknemers een pensioenregeling getroffen die kwalificeert als een toegezegd-pensioenregeling, waarbij de toegezegde pensioenuitkeringen gebaseerd zijn op middelloon. Deze pensioenregeling is ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, en wordt - conform de in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving aangereikte vereenvoudiging - in de jaarrekening verwerkt als toegezegde-bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord.

Pensioenrechten

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds (beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste 12 maandelijkse dekkingsgraden) dit toelaat. Naar de stand van januari 2018 is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds 101,5%. Naar de stand van 31 december 2017 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 104,4% (bron: website www.abp.nl).

De Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De Stichting heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Personeelsvoorzieningen

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea is gevormd ter dekking van de kosten van jubileumgratificaties die op grond van de CAO dienen te worden betaald. Daarbij wordt rekening gehouden met de datum van indiensttreding, leeftijd van betrokkene(n), blijfkanspercentage en een uitkering bij 25 en 40 jarig jubileum conform de CAO. De voorziening is gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

De grondslagen voor de waardering van schulden zijn beschreven onder het onderdeel "financiële instrumenten".

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Baten

Rijksbijdragen

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet-geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) waar geen bestedingsplan aan ten grondslag ligt worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten. Niet-geormerkte subsidies waaraan een specifiek bestedingsdoel is gekoppeld, worden op basis van een bestedingsplan toegerekend aan de periode waar ze betrekking op hebben.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waar nog geen activiteiten voor zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Dit betreft subsidies van Gemeenten en andere overheidsinstanties m.u.v. het Ministerie van OCW voor zover de bijdragen niet als doelsubsidies in het kader van de huisvestingsverordening in mindering zijn gebracht op de lasten.

Overige baten

Alle overige baten die kunnen worden toegerekend aan de exploitatie van het bevoegd gezag.

Lasten

Personeelslasten

Onder de personele lasten zijn opgenomen de lonen en salarissen van het personeel in dienst van het bevoegd gezag verminderd met ontvangen uitkeringen van Vervangingsfonds en uitkeringsinstanties. Tevens zijn onder deze noemer opgenomen de overige personele lasten.

Afschrijvingen

De afschrijvingslasten worden berekend over de aanschaffingsprijs op basis van de onder materiële vaste activa vastgelegde criteria rekening houdend met de economische levensduur.

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de kosten van huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten, die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs, worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Rentebaten en rentelasten

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente opbrengsten en -kosten en kosten van ontvangen leningen

Resultaat

Onder resultaat wordt verstaan het resultaat van het bevoegd gezag inclusief de financiële baten en lasten. Het resultaat is in de balans verwerkt conform de in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemming.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord.

Ontvangen interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven materiële activa en financiële activa is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden.

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	68329
Naam instelling	Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar
KvK-nummer	41150861
Adres	Thorbeckestraat 37, 2241 KR WASSENAAR
Postadres	Postbus 2012, 2240 CA WASSENAAR
Telefoon	070-5113934
E-mailadres	bsjozef@xs4all.nl
Website	www.skowassenaar.nl

Contactpersoon

Naam	De heer R. de Jong
Adres	Postbus 2012, 2240 CA Wassenaar
Telefoon	070-5113934
E-mailadres	bsjozef@xs4all.nl

BRIN-nummers

03YS	R.K. Basisschool St. Jan Baptist
05EO	St. Bonifaciuschool
06OQ	R.K. Basisschool St. Jozef
68329	Bestuursbureau

Toelichting op de balans na resultaatbestemming per 31 december 2017

1 Activa

Vaste activa

Materiele vaste activa		Verkrijgings	Cum.afschr.	Boek	Investe-	Desinveste	Afschrij-	Boek
		prijs t/m	t/m	waarde	ringen	ringen	vingen	waarde
		2016	2016	31-dec-16	2017	2017	2017	31-dec-17
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	27.574	-6.405	21.169	0	0	-2.466	18.703
1.1.2.3.0	Meubilair	525.355	-308.958	216.397	5.132	0	-18.929	202.600
1.1.2.3.1	Inventaris en apparatuur	45.950	-40.046	5.904	0	0	-1.158	4.746
1.1.2.3.2	ICT	270.049	-157.642	112.407	23.322	0	-38.465	97.264
1.1.2.4.0	Duurzame leermiddelen	197.317	-123.588	73.729	17.173	0	-17.093	73.809
		1.066.245	-636.639	429.606	45.627	0	-78.111	397.122

Samenvatting materiele vaste activa en afschrijvingspercentages		Verkrijgings	Cum.afschr.	Boek	Afschrijvingspercentages	
		prijs t/m	t/m	waarde	%	%
		2017	2017	31-dec-17		
1.1.2.1	Gebouwen en verbouwingen	27.574	-8.871	18.703	5,00%	10,00%
1.1.2.3.0	Meubilair	530.487	-327.887	202.600	5,00%	
1.1.2.3.1	Inventaris en apparatuur	45.950	-41.204	4.746	12,50%	
1.1.2.3.2	ICT	293.371	-196.107	97.264	20,00%	
1.1.2.4.0	Duurzame leermiddelen	214.490	-140.681	73.809	12,50%	
		1.111.872	-714.750	397.122		

1.3 Financiële vaste activa		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
1.1.3.8	Leningen, waarborgsommen en deposito's	73.620	73.470
		73.620	73.470

De post "Leningen en waarborgsommen" betreft waarborgsommen voor Snappet.

2 **Passiva**

	31-dec-17	31-dec-16
	in €	in €
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1.1 Algemene reserve	1.180.532	952.075
2.1.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	167.445	168.835
2.1.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	184.588	174.673
	<u>1.532.565</u>	<u>1.295.583</u>

	Saldo	Bestemming	Overige	Saldo
	31-dec-16	resultaat	mutaties	31-dec-17
2.1 Eigen vermogen (specificatie en resultaatverwerking)				
2.1.1.1 Algemene reserve				
2.1.1.1.2 Algemene reserve	952.075	228.457	0	1.180.532
2.1.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)				
2.1.1.2.4 Reserve herwaardering	4.346	-1.390	0	2.956
2.1.1.2.5 Reserve personele kosten	164.489	0	0	164.489
2.1.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)				
2.1.1.3.1 Overige algemene reserve private middelen	174.673	9.915	0	184.588
	<u>1.295.583</u>	<u>236.982</u>	<u>0</u>	<u>1.532.565</u>

	31-dec-17	31-dec-16
	in €	in €
2.2 Voorzieningen		
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	27.038	26.890
2.2.3 Onderhoudsvoorzieningen	621.928	631.001
	<u>648.966</u>	<u>657.891</u>

	Saldo	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo
	31-dec-16	2017	2017	2017	31-dec-17
2.2.1.4 Voorziening jubilea personeel	26.890	8.353	-8.205	0	27.038
2.2.3.0 Voorziening onderhoud gebouwen	631.001	98.004	-107.077	0	621.928
	<u>657.891</u>	<u>106.357</u>	<u>-115.282</u>	<u>0</u>	<u>648.966</u>

	Kortlopend	Kortlopend	Langlopend	Saldo
	deel < 1 jr	deel 1- 5 jr	deel > 5 jr	31-dec-17
2.2.1.4 Voorziening jubilea personeel	0	14.033	13.005	27.038
2.2.3.0 Voorziening onderhoud gebouwen	81.258	328.239	212.431	621.928
	<u>81.258</u>	<u>342.272</u>	<u>225.436</u>	<u>648.966</u>

		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
2.4	Kortlopende schulden		
2.4.8	Crediteuren	44.016	68.476
2.4.9.1	Loonheffing en premies	93.781	101.232
2.4.10	Pensioenpremies	27.301	25.488
2.4.12	Overige kortlopende schulden	34.966	20.491
2.4.19	Overlopende passiva	105.693	130.406
		<u>305.757</u>	<u>346.093</u>
		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
2.4.12	Overige kortlopende schulden (specificatie)		
2.4.12.1	Schulden aan personeel	0	2.345
2.4.12.2	Diverse te betalen premies	8.532	14.585
2.4.12.4	Vervangingsfonds	22.162	0
2.4.19.1	Rekening courant verhoudingen	4.272	3.561
		<u>34.966</u>	<u>20.491</u>
		31-dec-17	31-dec-16
		in €	in €
2.4.19	Overlopende passiva (specificatie)		
2.4.14	Ministerie van OCW (vooruitontvangen subsidie)	18.114	33.474
2.4.17	Rechten vakantiegeld	78.928	82.466
2.4.19.0	Overige overlopende passiva	8.651	14.466
		<u>105.693</u>	<u>130.406</u>

Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar cf beschikking	
	Kenmerk	Datum	€	€	gereed	niet gereed
LOF	15-0421	30-6-2016	15.575	15.575		X
LOF	15-0481	30-6-2016	23.531	23.531		X
Totaal			39.106	39.106		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo boekjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum	€	€	€	€
Totaal			0	0	0	0

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Saldo per 01-01-2017	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totaal kosten per 31-12-2017	Saldo nog te verrekenen ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum	€	€	€	€	€	€
Totaal			0	0	0	0	0	0

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Langlopende contracten

Bij de Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar lopen de volgende langlopende contracten:

Met OHM loopt een contract voor financiële dienstverlening ad ca € 68.000.

Met de BRI groep lopen contracten inzake de jaarlijkse controles van installaties.

Voor de Bonifaciuschool gaat het om een bedrag van € 4287,50 per jaar; voor de Jozefschool en Jan Baptistschool om een bedrag van € 961,95 per jaar. De contracten worden stilzwijgend ieder jaar verlengd.

Schoonmaakbedrijf Bella heeft een contract met de Jozefschool en de Jan Baptistschool inzake de schoonmaak van de scholen. Het gaat om een bedrag van circa € 23.000 resp. € 37.000 per jaar.

Ook deze contracten worden stilzwijgend jaarlijks verlengd.

Tussen de gemeente Wassenaar, de Schooladviesdienst Wassenaar en de besturen van een zestal scholen in Wassenaar is een convenant getekend dat ingaat per 2016 en doorloopt tot en met 2019. Daaruit volgt een verplichting van de besturen van de scholen van een algemene schoolbijdrage van € 110.329 per jaar en een specifieke bijdrage van € 25.748 per jaar.

Met Sharp is een onderhoudsovereenkomst afgesloten ingaande 1-4-2017 met einddatum 31-3-2023.

De huurprijs per apparaat bedraagt € 355 per jaar, een zwartwit meerafdruk € 0,00562 en een kleur meerafdruk € 0,02618. In totaal worden 4 apparaten gehuurd.

Met DVEP is een leveringsovereenkomst elektriciteit ingaande 1 januari 2015 tot en met 31 december 2020.

Voorschotbedragen circa € 2.000 per maand.

Met Eneco is een leveringsovereenkomst aardgas ingaande 1 januari 2015 tot en met 31 december 2020.

Voorschotbedragen circa € 3.500 per maand.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2017

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
Baten				
Rijksbijdragen OCW				
3.1.1.1.0	OCW lumpsum	2.338.583	2.208.082	2.189.508
3.1.1.1.3	OCW personeels en arbeidsmarktbeleid	363.507	353.591	344.563
3.1.1.1.5	OCW prestatiebox	99.973	85.753	65.770
3.1.3.1	OCW bijdragen via samenwerkingsverbanden	108.960	100.000	73.695
3.1.1.1.7	OCW materiële instandhouding	499.249	499.249	501.053
3.1.1.1.19	OCW overige subsidies	25.331	0	31.619
		3.435.603	3.246.675	3.206.208
Overige overheidsbijdragen en subsidies				
3.2.2.2.0	Gemeente bijdragen onderwijsbeleid	40.728	37.000	39.423
3.2.2.2.1	Gemeente bijdragen huisvesting en materieel	32.299	29.000	32.269
3.2.2.2.2	Gemeente overige bijdragen	69.120	75.000	65.174
		142.147	141.000	136.866
Overige baten				
3.5.5	Ouderbijdragen	51.076	59.100	64.230
3.5.1	Verhuur	26.189	20.000	22.300
3.5.2	Detachering personeel	0	0	0
3.5.10.1	Vervangingsfonds bijdragen en subsidies	22.033	0	4.053
3.5.10.2	Overige baten	33.907	24.000	43.849
		133.205	103.100	134.432
	Totaal baten	3.710.955	3.490.775	3.477.506

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
Lasten				
<i>Loonkosten personeel</i>				
4.1.1.1	Loonkosten bestuur, directie en toezicht	369.233	345.334	394.734
4.1.1.2	Loonkosten onderwijzend personeel	2.002.335	1.990.063	1.990.061
4.1.1.3	Loonkosten onderwijsondersteunend personeel	159.520	176.837	165.640
4.1.1.4	Loonkosten vervangingen	116.217	5.000	82.460
4.1.1.5	Loonkosten overig	408	22.400	-196
	2.647.713	2.539.634	2.632.699	
<i>Overige personele kosten</i>				
4.1.2.2.0	Inhuur personeel niet in loondienst	75.551	69.000	50.562
4.1.2.3.0	Scholing en opleiding personeel	46.377	51.000	44.457
4.1.2.3.1	Personeelsbijeenkomsten, overleg, beleid en zorg	16.390	7.500	4.544
4.1.2.3.2	Werving en selectie	1.603	0	535
4.1.2.3.3	Representatie, bijeenkomsten en consumpties	3.013	6.000	1.645
4.1.2.3.4	Kosten kwaliteit en projecten	0	10.250	6.133
4.1.2.3.9	Overige personele kosten	15.409	15.000	36.863
4.1.2.1.11	Dotaties personele voorzieningen	8.353	0	265
4.1.2.1.12	Onttrekking/vrijval personele voorzieningen	-8.205	0	0
	158.491	158.750	145.004	
<i>Uitkeringen personeel en vervangers</i>				
4.1.3.2	Ontvangen vergoedingen Vervangingsfonds	-24.874	0	-44.857
4.1.3.3	Uitkeringen (-/-)	-51.475	0	-37.490
	-76.349	0	-82.347	
	2.729.855	2.698.384	2.695.356	
<i>Personele lasten</i>				
<i>Specificatie personele lasten naar samenstelling</i>				
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	1.977.699	1.919.634	1.944.381
4.1.1.2	Sociale lasten	297.969	280.000	292.840
4.1.1.3	Premies Vf/Pf en Risicofonds	108.069	100.000	174.912
4.1.1.5	Pensioenlasten	263.976	240.000	220.566
	Totaal lonen en salarissen	2.647.713	2.539.634	2.632.699

In de pensioenlasten 2017 en 2016 zijn uitsluitend de werkgeverslasten opgenomen.

Bij de stichting waren in 2017 gemiddeld 42,75 FTE's werkzaam (2016: 42,24 FTE's)

Onderverdeeld naar:	2017	2016
Directie	4,18	4,62
Onderwijzend personeel	34,69	33,66
Onderwijs ondersteunend personeel	3,88	3,96
	42,75	42,24

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €
Investerings			
4.2.0.1	0	8.000	0
4.2.0.3	5.132	53.000	15.029
4.2.0.4	17.173	84.500	4.653
4.2.0.5	0	37.500	0
4.2.0.6	23.322	52.500	53.843
4.2.0.10	-45.627	-235.500	-73.525
	0	0	0
Afschrijvingen			
4.2.2.0	2.466	2.874	2.466
4.2.2.1	18.929	19.990	30.712
4.2.2.2	1.158	3.496	1.166
4.2.2.3	38.465	44.440	35.936
4.2.2.4	17.093	21.349	17.622
	78.111	92.149	87.902
Huisvestingslasten			
4.3.3.0	31.887	37.250	35.384
4.3.4.0	64.228	66.500	63.201
4.3.5.0	65.012	63.250	61.865
4.3.6.0	11.991	8.500	7.366
4.3.7.0	107.077	88.100	36.336
4.3.7.1	-107.077	-88.100	-36.336
4.3.7.2	98.004	98.000	78.000
	271.122	273.500	245.816
Administratie, beheer en bestuur			
4.4.1.0	84.500	82.000	64.628
4.4.1.1	3.630	4.000	4.586
4.4.1.2	6.158	6.000	5.947
4.4.1.3	3.556	4.000	2.788
4.4.1.4	667	3.000	930
4.4.1.5	6.434	6.500	6.571
4.4.1.6	8.572	7.050	6.016
4.4.1.8	51.542	38.250	40.724
4.4.1.9	3.093	3.500	5.694
	168.152	154.300	137.884
Uitsplitsing accountantskosten			
4.4.1.1	3.630	4.000	4.586
	3.630	4.000	4.586

	Realisatie 2017 In €	Begroting 2017 In €	Realisatie 2016 In €	
<i>Inventaris, apparatuur en leermiddelen</i>				
4.4.3.0	Onderwijsleerpakket incl. ondw licenties	77.001	75.500	73.500
4.4.3.1	Reproductiekosten	38.017	27.000	37.040
4.4.2.0	Kosten en onderhoud meubilair en inventaris	5.686	6.250	5.267
4.4.2.1	Beheer en kosten ICT incl. adm. licenties	50.444	53.500	50.954
		171.148	162.250	166.761
<i>Overige lasten</i>				
4.4.5.3	Kosten van projecten	4.320	7.500	6.500
4.4.5.4	Activiteiten, werkweken en excursies	32.483	28.000	28.087
4.4.5.1	Overige schoolkosten	19.715	9.000	8.863
		56.518	44.500	43.450
4.4	Overige instellingslasten	395.818	361.050	348.095
	Totaal lasten	3.474.906	3.425.083	3.377.169
Financiële baten en lasten				
Financiële baten				
6.1.1	Rentebaten en dividenden	933	2.000	3.749
		933	2.000	3.749
	Resultaat	236.982	67.692	104.086

(Voorstel) bestemming van het resultaat

Het exploitatieresultaat over het jaar 2017 bedraagt € 236.982 positief.

Het bestuur stelt voor om het exploitatieresultaat te bestemmen aan de onderstaande reserves.

Vooruitlopend op de vaststelling door het bestuur is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

	Stand 31-dec-16	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-dec-17
	€	€	€	€
Algemene reserve	952.075	228.457	0	1.180.532
Bestemmingsreserves publiek	168.835	-1.390	0	167.445
Bestemmingsreserves privaat	174.673	9.915	0	184.588
	<u>1.295.583</u>	<u>236.982</u>	<u>0</u>	<u>1.532.565</u>

De reserves zijn in detail als volgt gemuteerd:

	Stand 31-dec-16	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-dec-17
	€	€	€	€
Algemene reserve	952.075	228.457	0	1.180.532
Reserve herwaardering	4.346	-1.390	0	2.956
Reserve personele kosten	164.489	0	0	164.489
Overige algemene reserve private middelen	174.673	9.915	0	184.588
	<u>1.295.583</u>	<u>236.982</u>	<u>0</u>	<u>1.532.565</u>

Gebeurtenissen na balansdatum

Na afloop van het boekjaar hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die van belang zijn voor de beoordeling van de positie van de instelling.

Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Per 31 december 2017 zijn er financiële of organisatorische banden met de volgende rechtspersonen:

Naam	Juridische vorm	code activiteiten
Samenwerkingsverband Passend Primair Onderwijs regio Leiden	Vereniging	4

WNT-verantwoording 2017

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Per 1 januari 2016 is de maximale beloning afhankelijk van het aantal complexiteitspunten van de organisatie. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op Stg. Katholiek Onderwijs Wassenaar van toepassing zijnde regelgeving het WNT maximum voor het onderwijs.

Het bezoldigingsmaximum in het boekjaar 2017 is € 107.000 Aantal punten 4

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	2
Gemiddeld aantal leerlingen	1
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>4</u>

Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen		R. de Jong	
Functie	Vz. College van bestuur		
Duur functievervulling	1-jan-17	31-dec-17	
Deeltijdfactor in fte	1,0		
Gewezen topfunctionaris? (fictieve) dienstbetrekking?	Nee		
	Ja		
Bezoldiging			
Beloning incl. onkosten	88.124		
Beloning betaalbaar op termijn	13.411		
Subtotaal	101.535		
Individueel WNT-maximum	107.000		
Onverschuldigd betaald bedrag			
Totaal bezoldiging	101.535		
Motivering indien overschrijding			
Gegevens 2016			
Duur functievervulling	1-jan-16	31-dec-16	
Deeltijdfactor in fte	1,0		
Bezoldiging 2016			
Beloning incl. onkosten	84.648		
Beloning betaalbaar op termijn	11.147		
Totaal bezoldiging 2016	95.795		

Bezoldiging toezichhoudende topfunctionarissen						
	R.J.S. Pillen		W.E. Zandbergen		P.P.F. Noordover	
Functie	Voorzitter		Penningmeester		Secretaris	
Duur functievervulling	26-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17
Bezoldiging						
Bezoldiging						
Individueel WNT-maximum	16.050		16.050		16.050	
Onverschuldigd betaald bedrag						
Totaal bezoldiging	0		0		0	
Motivering indien overschrijding	nvt		nvt		nvt	
Gegevens 2016						
Duur functievervulling			1-jan-16	31-dec-16	1-jan-16	31-dec-16
Bezoldiging 2016						
Beloning incl. onkosten			0		0	
Beloning betaalbaar op termijn			0		0	
Totaal bezoldiging 2016			0		0	
	S.L.A.J. Piek		P.H. Suiker		E.J.P. Witlox	
Functie	lid		lid		Voorzitter	
Duur functievervulling	1-jan-17	31-dec-17	1-jan-17	31-dec-17		
Bezoldiging						
Bezoldiging						
Individueel WNT-maximum	16.050		16.050			
Onverschuldigd betaald bedrag						
Totaal bezoldiging	0		0			
Motivering indien overschrijding	nvt		nvt			
Gegevens 2016						
Duur functievervulling	1-jan-16	31-dec-16	1-jan-16	31-dec-16	1-jan-16	31-dec-16
Bezoldiging 2016						
Beloning incl. onkosten	0		0		0	
Beloning betaalbaar op termijn	0		0		0	
Totaal bezoldiging 2016	0		0		0	

4442-B/11 juni 2018
Behandeld door:
E.D. de Jong AA

Website: www.accountantskoeleman.nl

Koeleman accountants & belastingadviseurs B.V.

BTW nr.: NL8127.49.959.B.01

KvK nr.: 28099585

AFM vergunning nr: 13000598

ING bank: 67.56.65.531

IBAN: NL71 INGB 0675 6655 31

BIC: INGBNL2A

STRIKT VERTROUWELIJK

Aan het bestuur van:
Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar
Thorbeckestraat 37
2241 KR WASSENAAR

Betreft: **CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT**

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel:

Wij hebben de jaarrekening van 2017 van Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar te Wassenaar gecontroleerd, welke jaarrekening is opgenomen achter het bestuursverslag d.d. juni 2018 en bestaat uit 29 pagina's, te weten paginanummers 54 t/m 82.

Naar ons oordeel:

- Geeft de na het 53 pagina's tellende bestuursverslag d.d. juni 2018 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar te Wassenaar op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- Zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2017, sluitend met een balanstotaal ad €2.487.288,-;
2. De staat van baten en lasten over 2017, sluitend met een batig exploitatieresultaat ad €236.982,-;
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

4442-B

Controleverklaring 2017

Pagina 1 van 4

Behorend bij de achter het bestuursverslag d.d. juni 2018 opgenomen jaarrekening 2017 van Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar sluitend met een balanstotaal ad €2.487.288,- en een batig exploitatieresultaat ad €236.982,-

Vestiging Hilversum

Vreelandseweg 7

1216 CG Hilversum

Telefoon: 035 - 6244 341

E-mail: welkom@accountantskoeleman.nl

Vestiging Voorschoten

Kon. Wilhelminalaan 8

2252 GN Voorschoten

Telefoon: 071 - 5617 950

E-mail: voorschoten@accountantskoeleman.nl

Vestiging Amsterdam

Mensinghe 28

1083 HC Amsterdam

Telefoon: 035 - 6244 341

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Katholiek Onderwijs Wassenaar, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons doel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het bestuursverslag

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- Alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving in onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017 en de Nederlandse standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het bestuur en de intern toezichthouder voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs.

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De intern toezichthouder is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van de financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling.
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de intern toezichthouder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar boven zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Hilversum, 11 juni 2018

Koeleman accountants & belastingadviseurs B.V.

Was getekend: E.D. de Jong
Accountant-Administratieconsulent